

Załącznik nr 1

do Uchwały Nr 942/2015
Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej
z dnia 10 grudnia 2015 r.

RAPORT Z WIZYTACJI

(ocena programowa – profil ogólnoakademicki)

**dokonanej w dniach 16-17 maja 2016 r. na kierunku
„kulturoznawstwo – cywilizacja śródziemnomorska”
prowadzonym w ramach obszaru nauk humanistycznych na poziomie studiów
pierwszego i drugiego stopnia realizowanych w formie studiów stacjonarnych o profilu
ogólnoakademickim na Wydziale Artes Liberales Uniwersytetu Warszawskiego**

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodnicząca: prof. dr hab. Małgorzata Leyko - członek PKA

członkowie:

- 1. prof. dr hab. Ewa Rewers - ekspert PKA**
- 2. dr hab. Violetta Wróblewska - ekspert PKA**
- 3. dr hab. Kamil Kardis – ekspert PKA ds. internacjonalizacji**
- 4. mgr Małgorzata Piechowicz - ekspert PKA ds. wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia**
- 5. Mateusz Gustaw - ekspert PKA ds. studenckich**

INFORMACJA O WIZYTACJI I JEJ PRZEBIEGU

Ocena jakości kształcenia na kierunku „kulturoznawstwo – cywilizacja śródziemnomorska”, prowadzonym na Wydziale Artes Liberales Uniwersytetu Warszawskiego, została dokonana z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2015/2016. Polska Komisja Akredytacyjna po raz pierwszy oceniała jakość kształcenia na ww. kierunku. Oceniany kierunek studiów został przekształcony z kierunku studiów „kulturoznawstwo”, którego oceny dokonano w roku akademickim 2009/2010, przyznając ocenę pozytywną (uchwała Nr 745/2010 z dnia 8 lipca 2010 r.).

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Zespół Oceniający PKA zapoznał się z raportem samooceny przekazanym przez Władze Uczelni. Wizytacja rozpoczęła się od spotkania z Władzami Uczelni oraz Wydziału, dalszy przebieg wizytacji odbywał się zgodnie z ustalonym wcześniej harmonogramem. W trakcie wizytacji przeprowadzono spotkania ze studentami, pracownikami Wydziału, osobami

odpowiedzialnymi za funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia, za prowadzenie kierunku studiów, praktyk, a także z przedstawicielami Samorządu Studentów i Biura Karier. Ponadto przeprowadzono hospitacje zajęć, dokonano oceny losowo wybranych prac etapowych i dyplomowych, a także zapoznano się z bazą dydaktyczną wykorzystywaną w procesie kształcenia. Członkowie Zespołu Oceniającego przeprowadzili także hospitacje zajęć. Przed zakończeniem wizytacji sformułowano wstępne uwagi i zalecenia, o których Przewodnicząca Zespołu oraz współpracujący z Nią eksperci poinformowali władze Wydziału na spotkaniu podsumowującym.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

**OCENA SPEŁNIENIA KRYTERIÓW OCENY
PROGRAMOWEJ DLA KIERUNKÓW STUDIÓW
O PROFILU OGÓLNOAKADEMICKIM**

Kryterium oceny	Ocena końcowa spełnienia kryterium				
	wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
1. Jednostka sformułowała koncepcję kształcenia i realizuje na ocenianym kierunku studiów program kształcenia umożliwiający osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia		X			
2. Liczba i jakość kadry naukowo-dydaktycznej oraz prowadzone w jednostce badania naukowe¹ zapewniają realizację programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia		X			
3. Współpraca z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym w procesie kształcenia			X		
4. Jednostka dysponuje infrastrukturą dydaktyczną i naukową umożliwiającą realizację programu kształcenia o profilu ogólnoakademickim i osiągnięcie przez studentów		X			

¹ Określenia: obszar wiedzy, dziedzina nauki i dyscyplina naukowa, dorobek naukowy, osiągnięcia naukowe, stopień i tytuł naukowy oznaczają odpowiednio: obszar sztuki, dziedziny sztuki i dyscypliny artystyczne, dorobek artystyczny, osiągnięcia artystyczne oraz stopień i tytuł w zakresie sztuki.

zakładanych efektów kształcenia, oraz prowadzenie badań naukowych					
5. Jednostka zapewnia studentom wsparcie w procesie uczenia się, prowadzenia badań i wchodzenia na rynek pracy		X			
6. W jednostce działa skuteczny wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia zorientowany na ocenę realizacji efektów kształcenia i doskonalenia programu kształcenia oraz podniesienie jakości na ocenianym kierunku studiów		X			

Jeżeli argumenty przedstawione w odpowiedzi na raport z wizytacji lub wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy będą uzasadniały zmianę uprzednio sformułowanych ocen, raport powinien zostać uzupełniony. Należy, w odniesieniu do każdego z kryteriów, w obrębie którego ocena została zmieniona, wskazać dokumenty, przedstawić dodatkowe informacje i syntetyczne wyjaśnienia przyczyn, które spowodowały zmianę, a ostateczną ocenę umieścić w tabeli nr 1.

Max. 1800 znaków (ze spacjami)

Tabela nr 1

Kryterium	Ocena końcowa spełnienia kryterium				
	wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
Uwaga: należy wymienić tylko te kryteria, w odniesieniu do których nastąpiła zmiana oceny					

1. Jednostka sformułowała koncepcję kształcenia i realizuje na ocenianym kierunku studiów program kształcenia umożliwiający osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia.

1.1. Koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku studiów jest zgodna z misją i strategią rozwoju uczelni, odpowiada celom określonym w strategii jednostki oraz w polityce zapewnienia jakości, a także uwzględnia wzorce i doświadczenia krajowe i międzynarodowe właściwe dla danego zakresu kształcenia.*

1.2. Plany rozwoju kierunku uwzględniają tendencje zmian zachodzących w dziedzinach nauki i dyscyplinach naukowych, z których kierunek się wywodzi, oraz są zorientowane na potrzeby otoczenia społecznego, gospodarczego lub kulturalnego, w tym w szczególności rynku pracy.

1.3. Jednostka przyporządkowała oceniany kierunek studiów do obszaru/obszarów kształcenia oraz wskazała dziedzinę/dziedziny nauki oraz dyscyplinę/dyscypliny naukowe, do których odnoszą się efekty kształcenia dla ocenianego kierunku.

1.4. Efekty kształcenia zakładane dla ocenianego kierunku studiów są spójne z wybranymi efektami kształcenia dla obszaru/obszarów kształcenia, poziomu i profilu ogólnoakademickiego, do którego/których kierunek ten został przyporządkowany, określonymi w Krajowych Ramach Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego, sformułowane w sposób zrozumiały i pozwalający na stworzenie systemu ich weryfikacji. W przypadku kierunków studiów, o których mowa w art. 9b, oraz kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, o którym mowa w art. 9c ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572, z późn. zm.), efekty kształcenia są także zgodne ze standardami kształcenia określonymi w przepisach wydanych na podstawie wymienionych artykułów ustawy. Efekty kształcenia zakładane dla ocenianego kierunku studiów, uwzględniają w szczególności zdobywanie przez studentów pogłębionej wiedzy, umiejętności badawczych i kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej, na rynku pracy, oraz w dalszej edukacji.*

1.5. Program studiów dla ocenianego kierunku oraz organizacja i realizacja procesu kształcenia, umożliwiają studentom osiągnięcie wszystkich zakładanych efektów kształcenia oraz uzyskanie kwalifikacji o poziomie odpowiadającym poziomowi kształcenia określonemu dla ocenianego kierunku o profilu ogólnoakademickim.*

1.5.1. W przypadku kierunków studiów, o których mowa w art. 9b, oraz kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, o którym mowa w art. 9c ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, program studiów dostosowany jest do warunków określonych w standardach zawartych w przepisach wydanych na podstawie wymienionych artykułów ustawy.

1.5.2. Dobór treści programowych na ocenianym kierunku jest zgodny z zakładanymi efektami kształcenia oraz uwzględnia w szczególności aktualny stan wiedzy związanej z zakresem ocenianego kierunku.*

1.5.3. Stosowane metody kształcenia uwzględniają samodzielne uczenie się studentów, aktywizujące formy pracy ze studentami oraz umożliwiają studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, w tym w szczególności w przypadku studentów studiów pierwszego stopnia - co najmniej przygotowanie do prowadzenia badań, obejmujące podstawowe umiejętności badawcze, takie jak: formułowanie i analiza problemów badawczych, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentacja wyników badań, zaś studentom studiów drugiego stopnia lub jednolitych studiów magisterskich – udział w prowadzeniu badań w warunkach właściwych dla zakresu działalności badawczej związanej z ocenianym kierunkiem, w sposób umożliwiający bezpośrednie wykonywanie prac badawczych przez studentów.*

1.5.4. Czas trwania kształcenia umożliwia realizację treści programowych i dostosowany jest do efektów kształcenia określonych dla ocenianego kierunku studiów, przy uwzględnieniu nakładu pracy studentów mierzonego liczbą punktów ECTS.

1.5.5. Punktacja ECTS jest zgodna z wymaganiami określonymi w obowiązujących przepisach prawa, w szczególności uwzględnia przypisanie modułom zajęć powiązanych z prowadzonymi w uczelni badaniami naukowymi w dziedzinie/dziedzinach nauki związanej/związanych z ocenianym kierunkiem więcej niż 50% ogólnej liczby punktów ECTS.*

1.5.6. Jednostka powinna zapewnić studentowi elastyczność w doborze modułów kształcenia w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS wymaganej do osiągnięcia kwalifikacji odpowiadających poziomowi kształcenia na ocenianym kierunku, o ile odrębne przepisy nie stanowią

inaczej.*

1.5.7. Dobór form zajęć dydaktycznych na ocenianym kierunku, ich organizacja, w tym liczebność grup na poszczególnych zajęciach, a także proporcje liczby godzin różnych form zajęć umożliwiającą studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, w szczególności w zakresie pogłębionej wiedzy, umiejętności prowadzenia badań oraz kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej. Prowadzenie zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość spełnia warunki określone przepisami prawa.*

1.5.8. W przypadku, gdy w programie studiów na ocenianym kierunku zostały uwzględnione praktyki zawodowe, jednostka określa efekty kształcenia i metody ich weryfikacji, oraz zapewnia właściwą organizację praktyk, w tym w szczególności dobór instytucji o zakresie działalności odpowiednim do celów i efektów kształcenia zakładanych dla ocenianego kierunku oraz liczbę miejsc odbywania praktyk dostosowaną do liczby studentów kierunku.

1.5.9. Program studiów sprzyja umiędzynarodowieniu procesu kształcenia, np. poprzez realizację programu kształcenia w językach obcych, prowadzenie zajęć w językach obcych, ofertę kształcenia dla studentów zagranicznych, a także prowadzenie studiów wspólnie z zagranicznymi uczelniami lub instytucjami naukowymi.

1.6. Polityka rekrutacyjna umożliwia właściwy dobór kandydatów.

1.6.1. Zasady i procedury rekrutacji zapewniają właściwy dobór kandydatów do podjęcia kształcenia na ocenianym kierunku studiów i poziomie kształcenia w jednostce oraz uwzględniają zasadę zapewnienia im równych szans w podjęciu kształcenia na ocenianym kierunku.

1.6.2. Zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się na ocenianym kierunku umożliwiają identyfikację efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów oraz ocenę ich adekwatności do efektów kształcenia założonych dla ocenianego kierunku studiów. *

1.7. System sprawdzania i oceniania umożliwia monitorowanie postępów w uczeniu się oraz ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia.*

1.7.1. Stosowane metody sprawdzania i oceniania efektów kształcenia są adekwatne do zakładanych efektów kształcenia, wspomagają studentów w procesie uczenia się i umożliwiają skuteczne sprawdzenie i ocenę stopnia osiągnięcia każdego z zakładanych efektów kształcenia, w tym w szczególności w zakresie pogłębionej wiedzy, umiejętności prowadzenia badań oraz kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej, na każdym etapie procesu kształcenia, także na etapie przygotowywania pracy dyplomowej i przeprowadzania egzaminu dyplomowego, oraz w odniesieniu do wszystkich zajęć, w tym zajęć z języków obcych.

1.7.2. System sprawdzania i oceniania efektów kształcenia jest przejrzysty, zapewnia rzetelność, wiarygodność i porównywalność wyników sprawdzania i oceniania, oraz umożliwia ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia. W przypadku prowadzenia kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość stosowane są metody weryfikacji i oceny efektów kształcenia właściwe dla tej formy zajęć.*

1. Ocena – w pełni

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema i trzema cyframi.

1.1.

Założona koncepcja kształcenia na kierunku kulturoznawstwo – cywilizacja śródziemnomorska wpisuje się w *Strategię Wydziału Artes Liberales*, pozostając w zgodzie z misją i kierunkami rozwoju uczelni, określonymi w *Strategii UW* z 17 grudnia 2008 r. oraz *Strategii średnioterminowej UW na lata 2014-2018*. Wymienione dokumenty kładą nacisk na najwyższą jakość kształcenia oraz spójność badań i dydaktyki, budowanie trwałych relacji ze społeczeństwem oraz otoczeniem gospodarczym, jak też kształtowanie podmiotowości, samodzielności, umiejętności współpracy i poszanowania dla tradycji. Cele określone w *Misji* oraz *Strategii Wydziału AL na lata 2015-2018* w zakresie dydaktyki, badań naukowych oraz systemu zarządzania podkreślają integrację wszystkich obszarów działań oraz dbałość o ich wysoką jakość. W znacznej części odpowiada im realizowana na kierunku kulturoznawstwo – cywilizacja śródziemnomorska koncepcja kształcenia zakładająca uzyskanie przez studenta wiedzy i umiejętności stanowiących o specyfice kierunku oraz kompetencji ogólnohumanistycznych, pozwalających na funkcjonowanie na rynku pracy. Realizacja wskazanych

założeń jest możliwa dzięki badaniom prowadzonym w skali krajowej i międzynarodowej oraz ewoluującej eksperymentalnej koncepcji kształcenia interdyscyplinarnego, dostosowującej proponowany program do zmieniających się potrzeb zewnętrznych, co wykracza poza wzorce przyjęte w kraju. Koncepcja kształcenia jest zgodna z celami polityki jakości określonymi dla Uczelni i Wydziału.

Program realizowany na kierunku kulturoznawstwo – cywilizacja śródziemnomorska czerpie inspiracje z uznanych w skali międzynarodowej standardów programowych w tej dziedzinie. Istotnym czynnikiem w procesie tworzenia programu jest kadra naukowo-dydaktyczna o zróżnicowanej wiedzy i doświadczeniu w zakresie najnowszych koncepcji nauczania, zdobytych dzięki współpracy z renomowanymi uczelniami europejskimi i amerykańskimi. Wątpliwości budzi jednak nazwa kierunku, bowiem w świetle przekazanych przez Jednostkę materiałów, jak również po zapoznaniu się z programem studiów i przypisanymi efektami kształcenia, należy stwierdzić, że studia mają charakter w większym stopniu filologiczny i historyczny niż kulturoznawczy. Dominują przedmioty nastawione na praktyczną naukę języków obcych, na pracę z tekstem, analizę utworów literackich, na pozyskanie wiedzy z zakresu historii sztuki i historii regionu Śródziemnomorza, natomiast niewiele proponuje się studentom przedmiotów typowo kulturoznawczych, zwłaszcza na II stopniu studiów. Potwierdzają ten stan prace dyplomowe powstające na obu stopniach, które w większości wypadków mają charakter literaturoznawczy, historycznoliteracki bądź językoznawczy, a w niewielkim stopniu kulturoznawczy. Sformułowane dla kierunku efekty kształcenia, dla obu poziomów studiów, również eksponują umiejętności typowe dla kierunków filologicznych, jak językowe, translatorskie (np. K_U11, K_U12, K_U13, K_U14), analityczne i interpretacyjne w odniesieniu do tekstów drukowanych, jak i twórcze, polegające na pisaniu pracy (np. K_U01, K_U02, K_U03; K_U08, K_U09), także wiedzę z zakresu recepcji antyku czy literaturoznawstwa (np. K_W7, K_W8, K_W13, K_W14), w mniejszym stopniu kompetencje kulturoznawcze. W tym kontekście można stwierdzić, że sugerowana przez autorów projektu interdyscyplinarność ocenianego kierunku w dużej mierze opiera się na korpusie przedmiotów literaturoznawczych i językoznawczych, a także z zakresu historii sztuki, co budzi wątpliwości co do jego kulturoznawczego charakteru. W wypadku zachowania obecnej nazwy konieczna jest zmiana proporcji między przedmiotami kulturoznawczymi a filologicznymi i historycznymi na rzecz tych pierwszych. Inną możliwością jest pominięcie w nazwie kierunku określenia kulturoznawstwo, na czym nie ucierpi faktyczny profil studiów: cywilizacja śródziemnomorska, co jest faktycznym przedmiotem studiów.

1.2.

Plany rozwoju kierunku koncentrują się na modyfikacjach programu, pozostając przede wszystkim w związku ze zmianami zachodzącymi w obrębie nowoczesnej humanistyki, w mniejszym stopniu z potrzebami rynku pracy. Program kulturoznawstwa – cywilizacja śródziemnomorska opiera się na najnowszych badaniach naukowych, otwierając się na tendencje widoczne we współczesnej humanistyce. Świadczą o tym zaplanowane w programie studiów liczne seminaria (tzw. główne i poboczne), ściśle związane z realizowanymi przez pracowników projektami badawczymi, nierzadko o zasięgu międzynarodowym, co stwarza studentom, zarówno I i II stopnia, szanse na współuczestniczenie w poznawaniu, jak i tworzeniu nauki. Potwierdzają ten stan prace dyplomowe często powiązane z tematyką badań prowadzonych na ocenianym kierunku, głównie z zakresu recepcji antyku w literaturze. Jednak zauważalna otwartość na tendencje światowe, dążenie do interdyscyplinarności, którą program odzwierciedla, doprowadza do zacierania tożsamości kierunku, co rodzi wątpliwości co do adekwatności nazwy kulturoznawstwo do proponowanego programu studiów. Z kolei za walor programu, który jest świadectwem otwartości na potrzeby rynku pracy, należy uznać wprowadzenie do programu nowych przedmiotów kształcących tzw. kompetencje miękkie, przygotowujących studentów do podjęcia wyzwań zawodowych (m.in. Kultura prezentacji i sztuka pisania na I stopniu oraz Sztuka pisania i Konwersatorium z zakresu komunikacji międzykulturowej w języku angielskim na II stopniu). W cykl przedmiotów na I i II stopniu studiów przygotowujących do funkcjonowania na rynku pracy i na polu badawczym można wpisać naukę kilku języków obcych, m.in. łacińskiego, włoskiego, hiszpańskiego, nowogreckiego, francuskiego, w ponadprzeciętnym wymiarze godzin (na I stopniu obowiązkowo 240 h łaciny i 360 h języka nowożytnego, a dla chętnych jeszcze 180 h języka martwego – greki lub nahuatl do wyboru; na II stopniu 120 h obowiązkowych, a 60 h do wyboru). Z kolei przybliżeniu programu ocenianego kierunku do potrzeb rynku pracy posłużyłoby jego skonfrontowanie z opinią interesariuszy

zewnątrznych, których udział w projektowaniu programu i efektów kształcenia powinien być zwiększony.

1.3.

Jednostka przyporządkowała kierunek kulturoznawstwo – cywilizacja śródziemnomorska do obszaru i dziedziny nauk humanistycznych. Kierunkowe efekty kształcenia mieszczą się w obszarze nauk humanistycznych. W początkowej części raportu samooceny (s. 2) co prawda nie wskazano dodatkowych dyscyplin naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia, ale w punkcie 1.3 części II dokumentu jest mowa o nierozzerwalnym związku interdyscyplinarnie pojmowanego kulturoznawstwa z literaturoznawstwem, językoznawstwem, historią i historią sztuki. W Uchwale Senatu UW nr 513 z 16 maja 2012, powołującej kierunek kulturoznawstwo, przypisano go do obszaru nauk humanistycznych bez wskazania dyscyplin. Uchwała nr 512 z tego samego dnia, zatwierdzająca efekty kształcenia dla kierunku kulturoznawstwo, także nie określa wprost właściwych dla tego kierunku dyscyplin, choć są one wskazane w poszczególnych efektach kształcenia, np. K_W02, K_W03, K_W08, K_W13. Powyższy stan dookreślają najnowsze uchwały – Uchwała nr 486 Senatu Uniwersytetu Warszawskiego z dnia 20 kwietnia 2016 r. w sprawie profilu i programu kształcenia studiów prowadzonych przez Wydział „Artes Liberales” oraz Uchwała nr 483 Senatu Uniwersytetu Warszawskiego z dnia 20 kwietnia 2016 r. w sprawie zatwierdzenia efektów kształcenia dla kierunków studiów prowadzonych przez Wydział „Artes Liberales”, w tym dla kierunku kulturoznawstwo – cywilizacja śródziemnomorska (Cultural Studies – Mediterranean Studies). W obu dokumentach dotyczących studiów I stopnia, stacjonarnych o profilu ogólnoakademickim, efekty sytuuje się w obszarze kształcenia nauk humanistycznych, w ramach dziedziny nauk humanistycznych oraz dyscypliny kulturoznawstwo, dyscypliny literaturoznawstwo, dyscypliny językoznawstwo, co uszczegóławia załącznik nr 3 do uchwały. Uchwała odnosi się jednak do nadchodzącego roku akademickiego 2016/2017 i brak w niej danych odnoszących się do studiów II stopnia.

1.4.

Na kulturoznawstwie – cywilizacja śródziemnomorska, na obu poziomach kształcenia, realizowane są wszystkie efekty określone w Uchwale nr 512 Senatu UW z 16 maja 2012 r., przypisane obszarowi nauk humanistycznych i są z nimi spójne, tzn. stanowią ich uszczegółowione wersje wynikające ze specyfiki programu studiów, odnosząc się do kwestii związanych z cywilizacją śródziemnomorską. Na przykład w obszarze wiedzy uwzględnione zostały efekty dotyczące dyscyplin mieszczących się w obszarze nauk humanistycznych (literaturoznawstwa i kulturoznawstwa K_W02 – H1A_W02; historii sztuki K_W03 – H1A_W03), z naciskiem na wiedzę w zakresie literatury, historii i sztuki śródziemnomorskiej. Jedynie w macierzy określającej efekty kształcenia na I stopniu studiów brakuje wskazanego we wspomnianej Uchwale efektu oznaczonego symbolem K_W03, co zapewne jest wynikiem niedopatrzenia, gdyż znajomość terminologii z zakresu historii sztuki, do której wymieniony efekt się odnosi, jest przekazywana w trakcie zajęć na danym poziomie studiów, m.in. na Historii sztuki starożytnej, co potwierdza także sylabus przedmiotu. W pozostałych wypadkach efekty przypisane obszarowi nauk humanistycznych są wpisane zarówno w macierze, jak i sylabusy, pozostając z nimi w większości wypadków w zgodzie. Tym samym zakładane i realizowane efekty pozwalają na zrównoważony rozwój wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, nastawione są zgodnie z profilem ogólnoakademickim na działalność badawczą i kontynuację edukacji na II bądź III stopniu studiów. Dzięki wyrazistemu sprofilowaniu specjalnościowemu studia przygotowują absolwenta do pracy w różnych zawodach powiązanych z szeroko rozumianą kulturą śródziemnomorską, m.in. w polskich i europejskich instytucjach kultury.

W znacznej części sylabusów, zgodnie z rozwiązaniem przyjętym na Uczelni, przypisano poszczególnym przedmiotom jedynie efekty kierunkowe. Nierzadko zdarzają się uszczegółowienia na poziomie danego przedmiotu, co należy uznać za dobrą praktykę. Zauważalna jest jednak pewna rozbieżność w zakresie określonych efektów kształcenia między niektórymi sylabusami odnoszącymi się do poszczególnych przedmiotów a macierzą. Niekiedy efekty kształcenia wpisane w macierze przyporządkowane danemu przedmiotowi realizowanemu na ocenianym kierunku nie są wpisane w sylabusy, a z kolei w części sylabusów wpisano efekty, które w macierzy zostały przypisane zupełnie innemu przedmiotowi. Zaskakuje też zauważalna w niektórych wypadkach dysproporcja ilościowa między efektami zakładanymi przez prowadzącego a przypisanymi do przedmiotu w macierzy, co rodzi wątpliwości co do możliwości ich realizacji i weryfikacji. Na przykład w ramach Antropologii kultury na I roku I stopnia według sylabusu zakłada się realizację aż 11 efektów dotyczących wiedzy, 3 w

zakresie umiejętności, a 1 w odniesieniu do kompetencji, podczas gdy w matrycy przypisano odpowiednio 5, 5, 4 efekty. W wypadku efektów związanych z pozyskiwaniem wiedzy w omawianym sylabusie uwzględniono również efekty nieprzypisane przedmiotowi w matrycy, np. K_W06, K_W11, K_W12, K_W14, K_W17, K_W18, K_W19, odnoszące się m.in. do Kultury prezentacji oraz przedmiotów z zakresu interpretacji literatury – greckiej oraz rzymskiej. Ze szczegółowego opisu wskazanego przedmiotu i określonych metod weryfikacji efektów kształcenia nie wynika, aby tego typu efekty mogły być realizowane. Sytuacja nieco mechanicznego wpisywania nadmiernej liczby efektów, przy nikłej możliwości ich realizacji, dotyczy także kilku innych sylabusów na I stopniu – m.in. Renesans włoski i europejski, Współczesna kultura audiowizualna, Seminarium dyplomowe wiodące, Kultura prezentacji i sztuka pisania, a także na II stopniu – Seminarium dyplomowe włoskie, wszystkie Seminarium pomocnicze, Konwersatorium języka hiszpańskiego – Dziedzictwo historyczne Hiszpanii, Metody badań kulturoznawczych. Ponadto jeden z sylabusów odnoszący się do wykładu Historia kultury bałkańskiej i greckiej – część pierwsza nie zawiera informacji o efektach kształcenia w zakresie umiejętności, a jedynie w zakresie wiedzy i kompetencji społecznych, co także jest niezgodne z matrycą, która dla tego typu przedmiotu przewiduje kształcenie umiejętności. Za niewłaściwą praktykę należy uznać również łączenie przedmiotów przewidzianych w programie I i II stopnia studiów, co utrudnia weryfikację efektów kształcenia odrębnych dla wskazanych poziomów nauczania. Co prawda uwaga dotyczy jedynie seminariów, które w planie funkcjonują jako seminarium dyplomowe dla III roku I stopnia, z kolei jako seminarium poboczne łącznie dla I i II roku II stopnia studiów, bądź odwrotnie – magisterskie jako poboczne dla III roku, ale sylabus dla wszystkich jest niemal identyczny – zmienia się tylko adresat. Sylabus seminarium łączącego trzy roczniki studentów, czego dowodzi dostarczona dokumentacja, jest profilowany dla jednej grupy docelowej – albo III roku I stopnia, albo I i II roku II stopnia. Tym samym student II roku studiów II stopnia, chodząc na seminarium adresowane do III roku I stopnia, powiela treści już znane, takie jak zasady pisania pracy dyplomowej, a z kolei student III roku, uczestnicząc w seminariach magisterskich, przygotowuje się do pracy na innym poziomie szczegółowości.

W związku z powyższymi uwagami należałoby wyodrębnić seminarium i przypisać im sylabusy, w tym zróżnicować obecnie identyczne efekty kształcenia, dla studentów I oraz II stopnia, ponadto zsynchronizować sylabusy przedmiotowe z macierzą, zredukować w niektórych sylabusach nadmierną liczbę zakładanych efektów, aby możliwa była ich realizacja i weryfikacja. Tym samym tylko w części Zespół oceniający może się zgodzić ze zdaniem studentów, że efekty kształcenia zostały sformułowane w sposób zrozumiały i pozwalają na stosowanie odpowiednich metod weryfikacji umożliwiających określenie stopnia ich osiągnięcia.

1.5.1.

Nie dotyczy kierunku kulturoznawstwo – cywilizacja śródziemnomorska

1.5.2.

Dobór i układ treści programowych jest w zasadniczej części zgodny z zakładanymi efektami kształcenia. Na I stopniu studiów studenci poznają kulturę krajów basenu Morza Śródziemnego w różnych jej przejawach, takich jak: literatura, sztuka, historia, prawo rzymskie – od starożytności po współczesność, jednocześnie ucząc się języków śródziemnomorskich, z kolei na II stopniu – skupiają się głównie na problematyce Śródziemnomorza jako dziedzictwa kulturowego wykraczającego poza granice geograficzne i nauce języków obcych związanych z regionem. Program w założeniu autorów cechuje się hierarchizacją przedmiotów, która polega na sukcesywnym przechodzeniu od zajęć teoretycznych, nastawionych na prezentację wiedzy w układzie chronologicznym, do zajęć praktycznych, uszczegółowionych, wymagających większej aktywności intelektualnej studenta, stąd na I roku studiów dominują zajęcia z historii kultury regionu, historii sztuki, choć jest też Antropologia kultury, Wprowadzenie do kultury i literatury starożytnej Grecji i Historia starożytnej Grecji oraz Metodologia badań naukowych. Z kolei na II stopniu dominują seminarium oraz zajęcia nastawione na poszerzanie wiedzy i badań regionalnych, m.in. Metody badań kulturoznawczych i Wstęp do studiów regionalnych. Ze względu na nowatorski program studiów, już na I roku wprowadzono przedmioty kształtujące u studenta kompetencje związane z samodzielnym i zespołowym prowadzeniem badań, np. Kultura prezentacji i sztuka pisania i Seminarium wiodące. Zwłaszcza w wypadku seminariów zauważalna jest korelacja między badaniami prowadzonymi w jednostce, powiązanymi z kierunkiem i przypisanymi mu treściami oraz efektami kształcenia, które koncentrują się na zdobywaniu i pogłębianiu wiedzy z zakresu kultury śródziemnomorskiej i jej

repcji. Na przykład na seminariach wiodących na I stopniu, które są jednocześnie seminariami pobocznymi na II stopniu, proponuje się zagadnienia dotyczące kultury dawnej wobec tradycji antycznej lub kultury francuskiej w kontekście kultury Śródziemnomorza zachodniego, co jest zgodne z zainteresowaniami naukowymi prowadzących zajęcia. Problematyczna jest jednak kwestia efektów kształcenia, gdyż wskazane przedmioty seminaryjne przewidziane dla obu stopni studiów, choć pod różną nazwą (wiodące/pomocnicze), w rzeczywistości kładą nacisk na pogłębioną, a nie podstawową wiedzę z danego przedmiotu, jak również na rozwinięte umiejętności analityczno-badawcze, co raczej przystaje do specyfiki studiów II, a nie I stopnia, i przeczy idei progresu wpisanego w założenia programowe. W wypadku pozostałych przedmiotów zachowano odrębność efektów kształcenia dla programu I i II stopnia. Na przykład na I stopniu w ramach Metodologii pracy naukowej zakłada się przyswojenie przez studiującego podstaw ze wskazanego przedmiotu, a na II stopniu na zajęciach z Metod badań kulturowych zakłada się ich uszczegółowienie pod kątem studiów kulturoznawczych i regionalistycznych. W obu wypadkach zakłada się w pewnych obszarach podobne efekty kształcenia (np. w zakresie wiedzy K_W01 – H1A_W01, K_W05 – H1A_W03, K_W06 – H1A_W04, H1A_W05), ale nie są one identyczne; dla II stopnia mają charakter bardziej złożony i jest ich więcej (oprócz wymienionych w zakresie wiedzy, wymienia się jeszcze inne, np. K_W09 – H2A_W07, K_W10 – H2A_W07). W programie studiów nastwionych w dużej mierze na aktywność studenta przewidziano także ścieżki kształcenia, tzw. moduły (ze strony internetowej kierunku wynika, że są 4 – bałkańsko-grecki, francusko-włoski, iberyjski, iberoamerykański/transatlantycki, ale w raporcie nie ma o nich mowy), które trwają dłużej niż rok i są tak zaprogramowane, aby z rozszerzeniem zakresu treści kształcenia rósł stopień złożoności omawianych na zajęciach problemów, a tym samym rosły kompetencje studiujących. Wybór modułu determinuje wybór języków obcych. Dla modułów (zwanych ścieżkami) nie znaleziono w udostępnionej dokumentacji odrębnych efektów kształcenia. Efekty przypisano jedynie poszczególnym przedmiotom.

W znacznej części wspomniane treści programowe uwzględniają aktualny stan wiedzy związany z kierunkiem kulturoznawstwo, chociaż nie bez zastrzeżeń. W niektórych sylabusach wskazana literatura przedmiotu obejmuje pozycje bibliograficzne sprzed 15 lat, np. Wprowadzenie do kultury i literatury starożytnej Grecji, Interpretacje literatury rzymskiej, a w innych przywołuje się literaturę jeszcze z lat 50. XX wieku, np. w sylabusie Historii sztuki średniowiecznej. Niektóre z prac wydanych kilkadziesiąt lat temu mogą być cenne pod względem merytorycznym, ale warto byłoby zapoznać studentów także z literaturą najnowszą z danego zakresu badań. Należałoby również poszerzyć listę lektur o opracowania obcojęzyczne, gdyż jej reprezentacja w kilkunastu sylabusach jest znikoma. W niektórych sylabusach, np. Seminarium pomocnicze, brak w ogóle literatury przedmiotu, co utrudniać może podjęcie przez studenta samodzielnej pracy, więc także istnieje potrzeba zmiany tego stanu.

Dla każdego przedmiotu opracowano treści kształcenia i szczegółowo opisano je w sylabusach. Na spotkaniu z członkami Zespołu Oceniającego pracownicy zadeklarowali jednak swobodne podejście do sylabusów, uznając je za ograniczenie w dostosowywaniu procesu dydaktycznego do danej grupy studentów. Zdaniem części pracowników ocenianego kierunku sylabusy w trakcie zajęć dydaktycznych są niejednokrotnie modyfikowane, choć nie jest to widoczne w dokumentacji. Wstępne założenia realizacji danego przedmiotu spontanicznie mogą ewoluować pod wpływem działań czy sugestii studentów. Dla pracowników sylabus jest tylko punktem wyjścia do realizacji autorskiej wizji dydaktyki, co jest wartością cenną, ale uniemożliwia rzeczywistą weryfikację założonych i zrealizowanych efektów kształcenia. Sylabusy podlegają, podobnie jak listy lektur oraz literatura przedmiotu, systematycznej aktualizacji, uwzględniającej rozwój wiedzy i powstawanie nowych metodologii, zwłaszcza w związku z realizowanymi grantami, ale wpisane w nie założenia i treści nie są ściśle przestrzegane przez wszystkich pracowników, preferujących bardziej swobodną formę pracy dydaktycznej. Na spotkaniu tłumaczono tego typu podejście przedkładaniem dobra studenta, któremu stwarza się wszechstronne możliwości rozwoju w zależności od jego potrzeb i możliwości, nad realizację sztywnego schematu zajęć wpisanego w sylabus, który bywa nieadekwatny do poziomu danej grupy. Należałoby może przyjąć rozwiązania stosowane w wielu uczelniach, polegające na opracowywaniu sylabusa określającego ogólne ramy merytoryczne i jego uszczegóławiania dla każdego cyklu kształcenia w przypadku pojawiających się zmian w programie przedmiotu.

Możliwość przełożenia na proces dydaktyczny aktualnego stanu badań dają przede wszystkim przedmioty fakultatywne oraz seminaria główne i poboczne, ściśle związane z realizowanymi w jednostce grantami, choć – jak była o tym mowa – nie powinny być one łączone dla różnych

poziomów studiów. Na obu stopniach studiów przewidziano również przedmioty z zakresu metodologii badań naukowych, co zapewnia szczególnie zdolnym studentom przygotowanie do pracy naukowo-badawczej. Wszystkie przedmioty ściśle związane są z profilem specjalnościowym kierunku, tj. cywilizacją śródziemnomorską, pozwalającym na kształcenie wysokiej klasy znawców ze wskazanego zakresu wiedzy. Mankamentem programu wydaje się zauważalne rozmycie się tożsamości kierunku – kulturoznawstwa, bowiem w trzonie przedmiotów podstawowych dominują moduły literaturoznawcze i językoznawcze (zwłaszcza nauka języków obcych) oraz przedmioty z zakresu wiedzy o sztuce, co zbliża kierunek do filologii i historii sztuki, a oddala od kulturoznawstwa. W tej sytuacji wskazane byłoby wprowadzenie do programu większej liczby godzin przedmiotów typowo kulturoznawczych albo zmiana nazwy kierunku. Uwaga ta szczególnie odnosi się do programu studiów II stopnia, bowiem z zajęć kulturoznawczych znajdują się tam jedynie: Metody badań kulturoznawczych oraz Wstęp do studiów regionalnych w łącznym wymiarze 120 h. Zakładana interdyscyplinarność dydaktyki wpisana w strategię Wydziału AL nie wyklucza wprowadzenia przedmiotów *stricte* kulturoznawczych, które są niezbędne dla podkreślenia i zachowania tożsamości kierunku, jeśli ma być nim wskazane w raporcie kulturoznawstwo.

1.5.3.

Proponowane na ocenianym kierunku metody kształcenia uwzględniają samodzielne uczenie się studentów (zapoznanie się ze wskazaną literaturą, przygotowanie prezentacji, prac projektowych i zaliczeniowych) oraz aktywizujące formy pracy (zajęcia warsztatowe, laboratoria, metody projektowe), niejednokrotnie z wykorzystaniem technik multimedialnych. Wraz ze stopniem dawkowania wiedzy zmieniają się metody dydaktyczne – na I stopniu nastawione są na dostarczenie potrzebnej wiedzy i metod do pracy samodzielnej, a na II stopniu zapewniają uczestnictwo w badaniach naukowych, co przekłada się na powstanie studenckich publikacji naukowych. Na ocenianym kierunku nie stosuje się metod nauczania na odległość. Wskazane metody kształcenia umożliwiają studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, co potwierdzili sami zainteresowani, doceniając zarówno interaktywne formy zajęć, jak i tradycyjne metody dydaktyczne (interesująco prowadzone wykłady i seminaria). Zespół oceniający w pełni potwierdza tę opinię, zauważając spójność metod zapisanych w sylabusach z zakładanymi dla przedmiotu efektami i celami kształcenia.

Za niewłaściwą praktykę należy uznać natomiast przenoszenie na studentów części organizacji procesu dydaktycznego, czego przykładem jest przygotowanie Warsztatów komputerowych na I roku I stopnia, na których kształci się umiejętności edytowania tekstów. Wedle zapisu w sylabusie student zobowiązany jest do przynoszenia własnego laptopa i instalowania we własnym zakresie odpowiedniego oprogramowania. Ofertę programową kierunku należałoby dostosować do możliwości lokalowych i sprzętowych Wydziału, co w wypadku warsztatów komputerowych nie jest realizowane. Wszyscy studenci powinni pracować na podobnym sprzęcie, z identycznym oprogramowaniem komputerowym, dzięki czemu łatwiejsza byłaby realizacja i weryfikacja zakładanych efektów kształcenia. Na powyższy problem zwrócili uwagę sami studenci w czasie spotkania z członkami Zespołu Oceniającego, wyrażając niezadowolenie z braku dostępu do pracowni komputerowej i określając jako niekomfortowe noszenie własnych laptopów na zajęcia.

Jako pozytywne działania podejmowane na kierunku należy wskazać znaczną aktywizację studentów w zakresie rozwijania umiejętności niezbędnych do podejmowania i prowadzenia samodzielnej pracy badawczej na obu stopniach kształcenia. Badania naukowe wdrażane są w ramach przedmiotów do wyboru, a przede wszystkim w trakcie seminariów dyplomowych na obu stopniach, ściśle powiązanych z prowadzonymi w jednostce badaniami i projektami grantowymi. Rozwijaniu umiejętności samodzielnej pracy naukowej sprzyja również działalność Śródziemnomorskiego Koła Naukowego, chociaż strona internetowa Koła, zawierająca jedynie nieaktualne informacje z roku 2012 i z lat wcześniejszych (<http://www.kolosrodziemnomorskie.uw.edu.pl/>), sugerowałyby coś przeciwnego. Z całą pewnością aktywizacji służą potwierdzone odpowiednią dokumentacją (programy konferencji, publikacje) takie formy pracy naukowej, jak uczestnictwo studentów w projektach badawczych, wygłaszanie referatów na konferencjach naukowych, publikowanie tekstów w tomach pokonferencyjnych oraz pismach naukowych.

1.5.4.

Studia I stopnia na kulturoznawstwie – cywilizacji śródziemnomorskiej trwają 6 semestrów i obejmują ok. 2648 godzin (wartość przybliżona, gdyż w żadnym dokumencie nie ma określonej liczby godzin

dydaktycznych, ponieważ znaczna ich część ma charakter fakultatywny i może się w indywidualnych wypadkach zmieniać), co daje 180 ECTS. Studia II stopnia trwają 4 semestry i obejmują ok. 1268 godzin (wartość przybliżona – jak powyżej), którym przypisano 120 ECTS. Zajęcia obligatoryjne wynoszą 488 h, którym przypisano 40 pkt. ECTS. Pozostałe mają charakter fakultatywny, z czego co najmniej 6 pkt. ECTS student musi zdobyć poza Wydziałem. Liczba godzin jest bardzo wysoka, co umożliwia realizację treści programowych i dostosowana jest do założonych efektów kształcenia, chociaż może być pewnym obciążeniem dla studenta. Nakład pracy studentów dokumentuje bilans punktów ECTS uwzględniony w sylabusie przedmiotu, sporządzony poprawnie, choć na różnym poziomie szczegółowości.

1.5.5.

O przypisanej przedmiotom punktacji, która jest zgodna z zasadami systemu ECTS, decyduje waga przedmiotu i projektowany nakład pracy studenta. Punktacja nie budzi zastrzeżeń i jest właściwie uzasadniona w sylabusach. Rozpiętość punktów za przedmioty obowiązkowe wynosi od 2 do 7 – w poszczególnych semestrach, zaś za przedmioty do wyboru od 1 do 5, co podkreśla właściwie proporcje między modułami. 10 punktów student otrzymuje za pracę dyplomową, zaś 4 ECTS za praktyki (na I stopniu studiów). Poszczególne przedmioty o podobnym charakterze, jak wykłady z historii kultury i literatury, mają zbliżoną punktację, co zapewnia proporcjonalność w rozkładzie pracy własnej i wykonywanej pod kierunkiem wykładowcy. Studenci na I stopniu w ramach studiów muszą uzyskać punkty ECTS z przedmiotów dodatkowych, takich jak wychowanie fizyczne (2 pkt.), języki obce (średnio ok. 9 pkt. co roku w zależności od wyboru studenta) oraz przedmioty ogólnouczonełniane spoza wydziału (9 pkt.). Program zakłada także realizację zajęć umożliwiających zdobycie punktów z przedmiotów sytuujących się w obszarze nauk społecznych (minimum 5pkt.). Łączna liczba punktów, którą student I stopnia musi uzyskać w ramach zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczyciela, wynosi 83, w ramach zajęć z zakresu nauk podstawowych 48, a w ramach zajęć praktycznych – 87. Dodatkowo 4 punkty uzyskuje za praktyki (4 tygodnie, 80 h) – indywidualne w wybranej instytucji kultury bądź zorganizowane, proponowane przez UW. Na studiach II stopnia praktyki nie są przewidziane, natomiast student uzyskuje dodatkowe punkty, wybierając przedmioty z puli przedmiotów do wyboru, w tym ogólnouczonełniane spoza macierzystego wydziału (minimum 3 pkt. ETC). Łączna liczba punktów, którą student II stopnia musi uzyskać w ramach zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczyciela, wynosi 31, w ramach zajęć z zakresu nauk podstawowych 5, a w ramach zajęć praktycznych – 31. Studenci orientują się w zasadach przydzielania ECTS i nie mają zastrzeżeń co do punktacji poszczególnych przedmiotów.

Program studiów na kierunku kulturoznawstwo – cywilizacja śródziemnomorska przypisuje zajęciom powiązanim z prowadzonymi badaniami naukowymi ponad 50% ogólnej liczby punktów ECTS. Na studiach I stopnia jest to 95 ECTS (we wdrażanej nowej wersji programu przypisano im 99 ECTS), czyli powyżej 52% (w nowej wersji 55%), zaś na II stopniu 63 ECTS, czyli 52,5%. Dotyczy to zarówno przedmiotów obowiązkowych, jak i fakultatywnych, wykazanych w tabeli nr 4 Raportu samooceny. Zakres badań naukowych jest zgodny z tematyką zajęć prowadzonych na kierunku.

1.5.6.

Studia na kierunku kulturoznawstwo – cywilizacja śródziemnomorska zapewniają studentom znaczną elastyczność w wyborze modułów zajęć, kładąc szczególny nacisk na rozwój indywidualnych pasji i kreowanie własnej ścieżki kształcenia. Na studiach I stopnia liczba punktów ECTS możliwych do uzyskania w ramach zajęć do wyboru wynosi 93 ECTS, co stanowi odpowiednio 51,7% ogólnej liczby punktów, z kolei na II stopniu odpowiednio 49 ECTS, czyli 40,8%. Tym samym jednostka zapewnia studentowi przewidzianą prawem elastyczność w doborze modułów kształcenia w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS wymaganej do osiągnięcia kwalifikacji odpowiadających poziomowi kształcenia na danym kierunku. Studenci podkreślili, że system zapisów na zajęcia jest sprawny i przejrzysty. Oferta zajęć do wyboru jest aktualizowana w każdym roku akademickim.

1.5.7.

Ze względu na ograniczoną liczbę przyjęć kandydatów określoną w zasadach rekrutacji (odpowiednio 25 osób na I rok I stopnia i 9 osób na I rok II stopnia) limity osób w grupach zapewniają komfortowe warunki pracy i wynoszą odpowiednio: w grupach ćwiczeniowych minimum 7 osób, w grupach konwersatoryjnych 6, wykładowych 7, na seminariach licencjackich 5, a magisterskich 3, co sprzyja jakości kształcenia. Przewidziane w programie studiów różne formy dydaktyczne (wykłady, ćwiczenia, warsztaty, seminaria) obejmują zróżnicowane sposoby prowadzenia zajęć i uwzględniają

specyfikę poszczególnych przedmiotów, zapewniając tym samym osiągnięcie założonych efektów kształcenia. Podobne zdanie wyrazili studenci na spotkaniu z zespołem oceniającym. Proporcje liczby godzin różnych form zajęć są właściwie dostosowane do efektów kształcenia, z naciskiem na zajęcia interaktywne, kształcące umiejętności; kolejność zajęć w programie studiów umożliwia ich właściwą realizację. Studenci podkreślali duże znaczenie możliwości indywidualizacji trybu studiowania, co określa Regulamin studiów w UW. Z indywidualnej organizacji studiów korzystają zazwyczaj słuchacze drugiego kierunku, studenci pracujący etc.

Słabą stroną ocenianego kierunku jest brak zespołowego planowania dydaktyki oraz rozmycie funkcji koordynatora zajmującego się organizacją zajęć na kulturoznawstwie – cywilizacja śródziemnomorska, który decydowałby o modyfikacji programu oraz czuwał nad właściwym przebiegiem procesu dydaktycznego. W części rolę tę pełni Zespół do Spraw Jakości Kształcenia, składający się z przedstawicieli pracowników i studentów. Regularnie organizowane są zebrania z pracownikami i studentami poszczególnych kierunków na Wydziale, ankietowane zajęcia, dzięki czemu na bieżąco monitoruje się program i wprowadza zgłaszane zmiany. Pracę zespołu wspomagają koordynatorzy przedmiotów, odpowiedzialni za sylabusy oraz opiekunowie lat. Warto byłoby zapewnić jednak odrębność kierunku od innych prowadzonych na Wydziale i wyznaczyć np. kierownika kierunku, który czuwałby przede wszystkim nad realizacją programu i zmianami w jego obrębie w odniesieniu do kulturoznawstwa – cywilizacja śródziemnomorska. Warto podkreślić, że w dokumencie zawierającym *Wizję rozwoju AL na lata 2015-2018* planowane jest powołanie koordynatorów kierunków na Wydziale, co zapewne poprawi zaistniałą sytuację.

Zdaniem studentów, organizacja zajęć na kulturoznawstwie – cywilizacja śródziemnomorska jest właściwa. W czasie spotkania z członkami Zespołu Oceniającego studenci podkreślali możliwość stałego kontaktu z Dziekanem, z pracownikami sekretariatu i wykładowcami, którym mogą zgłaszać wszelkie uwagi dotyczące procesu dydaktycznego i programu studiów.

Na ocenianym kierunku nie prowadzi się zajęć w systemie e-learningowym, preferując bezpośrednie formy kontaktu ze studentem.

1.5.8.

W Raporcie samooceny zaznaczono, że nie prowadzi się praktyk zawodowych na ocenianym kierunku (punkt 1.5.8). Jest to o tyle zaskakujące, że w programie studiów I stopnia takie praktyki w wymiarze 4 tygodni zajęć, tj. 80 h za 4 punkty ECTS, są zaplanowane jako obligatoryjne. Istnieje regulamin praktyk, ramowy program i inne dokumenty niezbędne do zawarcia umów między jednostką a pracodawcą. W zasadach praktyk jest zresztą mowa m.in. o tym, iż ich celem jest kształtowanie konkretnych umiejętności zawodowych związanych z miejscem odbywania praktyk.

O prawidłowy przebieg praktyk dba pełnomocnik ds. praktyk przez regularny kontakt ze studentami odbywającymi praktyki w określonych instytucjach. Ocena praktyk (na zaliczenie) dokonywana jest na podstawie pisemnej opinii przekazanej przez pracodawcę w karcie oceny praktyki. Mimo iż w programie studiów przypisano praktykom 4 ECST, w przedstawionej dokumentacji nie znalazł się sylabus określający efekty kształcenia dla praktyk. Zespół oceniający zapoznał się z przykładową dokumentacją przebiegu praktyk, potwierdzającą poprawność organizacji praktyk, choć nie do końca można uznać za miarodajną weryfikację ich jakości. Dokonuje się jej jedynie na podstawie pisemnej opinii pracodawcy. Organizacja praktyk, w tym dobór instytucji o zakresie działalności odpowiednim do celów i efektów kształcenia zakładanych dla ocenianego kierunku (przedstawiono listę odpowiednich instytucji; student ma możliwość wyboru instytucji spoza listy w uzgodnieniu z pełnomocnikiem ds. praktyk). Wskazane byłoby jednak uzupełnienie dokumentacji (sylabusy do praktyk, studenckie dzienniczki praktyk) oraz obowiązkowe weryfikowanie na ocenę umiejętności nabytych podczas praktyk. Należałoby też przemyśleć system kontroli praktyk (hospitacje, spotkania z pracodawcami), gdyż rozmowy ze studentami oraz zaświadczenia od pracodawców nie gwarantują rzetelnej ich oceny.

1.5.9.

Program studiów w dużej mierze nastawiony jest na umiędzynarodowienie procesu kształcenia, zwłaszcza na II stopniu studiów. W programie przewidziano naukę języków obcych w ponadstandardowej liczbie godzin, w formie lektoratów, na których studenci zobowiązani są do zaliczenia kursu języka obcego na wyznaczonym poziomie, jak i w formie konwersatoriów, dających możliwość praktycznego wykorzystywania znajomości języka w czasie dyskusji naukowych, a także seminariów o charakterze badawczym. Na Wydziale istnieje również oferta zajęć dydaktycznych w

językach obcych, które są adresowane do wszystkich studentów studiów I i II stopnia, a także do studentów zagranicznych. Decyzją Senatu UW zgodnie z Uchwałą nr 56 z 22 lutego 2006 r. oraz Uchwałą nr 119 z 17 czerwca 2009 r. warunkiem ukończenia studiów II stopnia jest zaliczenie kursu w języku obcym na poziomie B2+, co jest dobrą praktyką. Studenci mają również możliwość studiowania na uczelniach zagranicznych w ramach stypendiów i programów wymiany zagranicznej.

Jednostka prowadząca kierunek kulturoznawstwo – cywilizacja śródziemnomorska implementuje podstawowe założenia internacjonalizacji kształcenia w następujących obszarach:

- projekty międzynarodowe, m.in. „Academia in Public Discourse Poland-Russia: Expanding the Breathing Space”, grant Open Society Institute; „Entering the national system of higher education in the European Higher Education and Scientific Research”, grant finansowany przez the International Renaissance Foundation (Ukraine), Fulbright Scholar Program; „Our Mythical Childhood... Classics and Children’s Literature Between East & West”, grant Loeb Classical Library Foundation (Harvard University); „Europe and America in Contact: A Multidisciplinary Study of Cross-cultural Transfer in the New World across Time”, grant finansowany przez ER ds. Badań Naukowych w ramach 7. PR.

- wykłady otwarte i warsztaty dla studentów, prowadzone przez zaproszonych gości zagranicznych. Są one wynikiem intensywnie realizowanej współpracy międzynarodowej z naukowcami oraz praktykami (np. otwarto konwersatoria w zakresie unikatowej problematyki relacji między Nowym i Starym światem, rozszerzona została również oferta nauczania języków martwych o język nahuatl klasyczny oraz języków nowożytnych, nahuatl współczesny).

- prowadzenie zajęć w językach obcych: corocznie oferowane są wykłady i moduły fakultatywne w języku hiszpańskim, rosyjskim, włoskim, francuskim i angielskim, podejmujące interdyscyplinarną tematykę z zakresu literaturoznawstwa, historii kultury, antropologii kulturowej i językoznawstwa.

1.6.

1.6.1.

Zasady rekrutacji na rok akademicki 2016/2017 określa uchwała Senatu UW nr 379 z 20 maja 2015 roku, a szczegółowe zasady opisane zostały na stronie <http://rekrutacja.uw.edu.pl/>. Studia I stopnia mogą podjąć osoby posiadające wykształcenie średnie potwierdzone świadectwem maturalnym, które zdobędą w postępowaniu kwalifikacyjnym wymaganą liczbę punktów. W minionych latach przyjmowano kandydatów z liczbą co najmniej 30 punktów przeliczonych zgodnie z algorytmem zasad kwalifikacji. Od roku 2017/2018 zwiększono ten limit do 50 punktów, co ma sprzyjać większej selekcji kandydatów. Lista rankingowa ustalana jest na podstawie uzyskanej przez kandydatów podczas egzaminu maturalnego liczby punktów – w wypadku starej matury ze wszystkich przedmiotów zdawanych w części ustnej i pisemnej, w wypadku nowej matury – z trzech pisemnych (język polski, matematyka, język obcy) i dwóch ustnych (język obcy do wyboru, przedmiot do wyboru z listy zamieszczonej w systemie Elektronicznej Rejestracji Kandydatów, za pomocą którego odbywa się rekrutacja na studia). Do podjęcia studiów II stopnia uprawnione są osoby, które ukończyły studia wyższe (co najmniej licencjackie) z obszaru nauk humanistycznych i społecznych. Podstawą ustalania listy rankingowej kandydatów są wyniki postępowania kwalifikacyjnego obliczone na podstawie wyników rozmowy kwalifikacyjnej oraz konkursu dyplomów. W wypadku osób, które nie ukończyły jednego z kierunków znajdujących się na liście ERK, przeprowadzany jest test z zakresu wiedzy kulturoznawczej, a dodatkowo odbywa się konkurs dyplomów i rozmowa kwalifikacyjna. Suma punktów z trzech etapów postępowania pozwala na ustalenie listy rankingowej kandydatów. Przejrzyste zasady rekrutacji zapewniają właściwy dobór kandydatów do podjęcia kształcenia na ocenianym kierunku. W opinii studentów informacje o zasadach rekrutacji są przejrzyste i łatwo dostępne, tryb rekrutacji i stawiane wymagania stwarzają równe szanse kandydatom.

1.6.2.

Zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów reguluje uchwała Senatu UW nr 373 z dnia 20 maja 2015 w sprawie określenia trybu potwierdzania efektów uczenia się. Ze względu na brak chętnych w dotychczasowym procesie kształcenia do rekrutacji w wyżej wymienionym trybie nie wdrożono jeszcze sformułowanych w uchwale procedur weryfikacji na prowadzonych przez AL UW kierunkach studiów, ale Wydział przygotowuje się do tego typu procedur, zdobywając doświadczenie m.in. przez uczestnictwo w corocznym egzaminie z języka nowogreckiego organizowanym przez Centrum Języka Greckiego w Tesalonice dla kilkuset osób z różnych krajów.

1.7.

1.7.1.

Na ocenianym kierunku sprawdzanie osiągniętych efektów kształcenia określają stosowne dokumenty – Regulamin studiów na UW (Uchwała nr 351 Senatu Uniwersytetu Warszawskiego z dnia 22 kwietnia 2015 r.) oraz Uchwała odnosząca się do szczegółowych zasad studiowania (Uchwała nr 6 Rady Wydziału AL UW z dnia 11 czerwca 2015 r. w sprawie szczegółowych zasad studiowania na kierunku kulturoznawstwo – cywilizacja śródziemnomorska, studia I stopnia oraz Uchwała nr 4 Rady Wydziału AL UW kulturoznawstwo – cywilizacja śródziemnomorska, studia II stopnia). Zgodnie z dokumentacją sprawdzanie osiągniętych efektów dokonywane jest sukcesywnie przez ocenę przygotowania do zajęć, aktywność studentów na zajęciach, a także przez testy i egzaminy pisemne, prace zaliczeniowe, eseje, referaty, prezentacje i projekty – indywidualne oraz zespołowe. Oceny uzyskiwane przez studentów w trakcie tej weryfikacji są jawne i odzwierciedlają stopień osiągnięcia założonych efektów kształcenia. Szczegółowe metody sprawdzania i oceniania efektów kształcenia odnotowują sylabusy przedmiotowe. Warunkiem zaliczenia konwersatoriów, ćwiczeń i wykładów jest zazwyczaj przygotowanie pracy pisemnej bądź egzamin. W większości sylabusów poprawnie określono metody oceny, ale nie podano obowiązujących kryteriów oceniania bądź sformułowano je bardzo ogólnikowo, np. zaliczenie sprawdzianu, testu, egzaminu, co może rodzić wątpliwości odnośnie transparentności tego typu działań. Uwaga dotyczy obu stopni kształcenia, m.in sylabusów przedmiotów: Interpretacje z literatury greckiej, Wprowadzenie do kultury i literatury starożytnej Grecji, Historia filozofii, Seminaρια dyplomowe.

Ostateczną formę sprawdzenia realizacji efektów kształcenia stanowi egzamin licencjacki i magisterski składany w obecności trzyosobowej komisji na podstawie pracy dyplomowej, recenzowanej przez opiekuna i recenzenta. Na uczelni obowiązuje system Plagiat.pl sprawdzający oryginalność prac dyplomowych, ale brak informacji o jego wykorzystaniu na ocenianym kierunku. Analiza wybranych prac dyplomowych potwierdziła właściwy sposób weryfikacji efektów kształcenia, z zastrzeżeniem dotyczącym konieczności poszerzenia zakresu problematyki prac, które w dużej mierze mają charakter literaturoznawczy, językoznawczy, w mniejszym stopniu kulturoznawczy, jak też zakresu tematycznego pytań egzaminacyjnych, które najczęściej były związane pośrednio lub bezpośrednio z tematyką pracy.

W opinii studentów obowiązujące metody weryfikacji efektów kształcenia są dostosowane do specyfiki przedmiotu oraz prowadzonych form zajęć dydaktycznych. Zespół oceniający przychylił się do tej opinii.

1.7.2.

System weryfikacji efektów kształcenia na ocenianym kierunku wydaje się czytelny, bowiem metody sprawdzania osiągniętych efektów kształcenia, w mniejszym stopniu kryteria oceny efektów kształcenia, opisane zostały w sylabusach, udostępnianych w sieci, a koordynatorzy przedmiotów odpowiedzialni są za ich jednolite stosowanie. Obiektywizacji wymagań i kryteriów oceny prac dyplomowych służy osobny wydziałowy dokument określający zasady i przebieg egzaminu (Uchwała nr 26/2012 AL w sprawie szczegółowych zasad studiowania na kierunku kulturoznawstwo – cywilizacja śródziemnomorska), w tym liczbę zadawanych pytań – dwa pytania mają dotyczyć tematyki pracy, dwa zostają uzgodnione z opiekunem. Wydaje się, że warto byłoby uszczegółowić drugi z zapisów, gdyż taka formuła nie wyklucza pytań pośrednio związanych z pracą, co w świetle przejranej dokumentacji niejednokrotnie się pojawiało. W tej sytuacji trudno mówić o sprawdzaniu w sposób wymierny efektów kształcenia w odniesieniu do ostatniego etapu studiów. Na kierunku obowiązuje również regulamin archiwizowania prac pisemnych, zarówno dyplomowych, jak i egzaminacyjnych. W wypadku egzaminów ustnych sporządzane są protokoły. Tak udokumentowany system sprawdzania i oceniania efektów kształcenia na kulturoznawstwie – cywilizacja śródziemnomorska uznać można za dość rzetelny i umożliwiający porównywalność wyników, chociaż wskazane powyżej mankamenty mogą zaciemniać transparentność oceniania. Pewne zastrzeżenia budzi także sposób oceniania prac etapowych. Poza sprawdzianami czy egzaminami dotyczącymi znajomości języków obcych, które są właściwie oceniane i uzasadnione, pozostałe rodzą zastrzeżenia, bowiem nie są opatrywane przez sprawdzającego pisemnym komentarzem albo komentarz jest lakoniczny, np. „Bardzo ładnie”, i to w odniesieniu do prac o różnym poziomie merytorycznym. Przedstawiona do wglądu dokumentacja potwierdza zróżnicowaną jakość weryfikacji – obok prac opatrzonych wnikliwymi recenzjami, punktami i oceną, pojawiały się takie, które pozbawione są oceny i komentarza. W wielu wypadkach brak też podpisu osoby sprawdzającej, co utrudnia

identyfikację (zob. zał. 4). Sam przebieg egzaminów oraz formy zaliczania zajęć nie budzą zastrzeżeń, gdyż informacje o ich charakterze są podane w sylabusach. Zasady studiowania, w tym przebieg egzaminu dyplomowego oraz charakter pracy dyplomowej, podobnie jak sprawy sporne, w tym kwestie poprawkowych egzaminów, regulują stosowne dokumenty (Uchwała 7/2010 w sprawie szczegółowych zasad studiowania). Terminy egzaminów, podobnie jak publicznych wystąpień w trakcie zajęć (referaty, prezentacje itp.) są ustalane na początku semestru. Wszystkie prace są ze studentami systematycznie omawiane, referaty i prezentacje komentowane na zajęciach zaraz po ich przedstawieniu, co pozwala na stałą weryfikację postępów. Studenci uważają, że procedura oceniania i informacja zwrotna o wynikach zaliczeń jest przejrzysta i terminowa, przeprowadzana przez wykładowców zgodnie z regulaminem studiów. Na temat samych zajęć i wykładowców studenci mają możliwość wypowiedzieć się w formie ankiet, które następnie są omawiane przez kierunkowy zespół do spraw jakości. Ustalenia zespołu przekładają się na zmiany obsadowe bądź kierunkowe i są podawane do wiadomości studentów i pracowników z zachowaniem zasad ochrony danych osobowych. Działania tego typu zapewniają stały przepływ informacji i w miarę rzetelną kontrolę jakości kształcenia.

1. *Uzasadnienie*

1.1. Koncepcja kształcenia na kierunku kulturoznawstwo – cywilizacja śródziemnomorska jest zgodna z misją i strategią rozwoju Uniwersytetu Warszawskiego, odpowiada celom określonym w strategii Wydziału Artes Liberales oraz w polityce zapewnienia jakości. Koncepcja kształcenia oparta jest na własnych rozwiązaniach dotyczących studiów nad cywilizacją śródziemnomorską, czerpiących z doświadczeń międzynarodowych. Jednostka nie czerpie z krajowych wzorów i doświadczeń w zakresie kształcenia kulturoznawczego.

1.2 Rozwój kierunku jest ściśle związany z aktualnymi trendami w humanistyce oraz dostosowywany do zmieniających się potrzeb otoczenia zewnętrznego, a program kształcenia oraz organizacja i realizacja procesu dydaktycznego w pełni umożliwiają studentom osiągnięcie zakładanych efektów, jak również uzyskanie odpowiednich kwalifikacji dostosowanych do poziomu kształcenia. Zastrzeżenia budzi brak udziału interesariuszy zewnętrznych w projektowaniu programu studiów i efektów kształcenia.

1.3 Jednostka przyporządkowała oceniany kierunek studiów do humanistycznego obszaru kształcenia oraz wskazała dziedzinę nauk humanistycznych, a także dyscypliny: kulturoznawstwo, literaturoznawstwo, językoznawstwo.

1.4. Efekty kształcenia zakładane dla kierunku kulturoznawstwo – cywilizacja śródziemnomorska są spójne z wybranymi efektami kształcenia dla kształcenia w obszarze nauk humanistycznych, I i II poziomu kształcenia o profilu ogólnoakademickiego. Efekty kształcenia odnoszą się jednak w przeważającej mierze do dyscyplin literaturoznawstwo i językoznawstwo, zaś w stopniu niewystarczającym do dyscypliny kulturoznawstwo, co prowadzi do zacierania tożsamości kierunku.

1.5 Program studiów dla kierunku kulturoznawstwo – cywilizacja śródziemnomorska oraz organizacja i realizacja procesu kształcenia umożliwiają studentom osiągnięcie wszystkich zakładanych efektów kształcenia oraz uzyskanie kwalifikacji zarówno na I, jak i II poziomie kształcenia o profilu ogólnoakademickim. W przypadku niektórych przedmiotów istnieją rozbieżności między efektami kształcenia podanymi w sylabusach i w macierzy.

1.5.1. Nie dotyczy kierunku kulturoznawstwo – cywilizacja śródziemnomorska.

1.5.2 Dobór i układ treści programowych jest zasadniczo zgodny z zakładanymi efektami kształcenia, chociaż zastrzeżenia budzą proporcje między zajęciami kulturoznawczymi a zajęciami przynależnymi do innych dyscyplin. W programie dominują przedmioty z zakresu historii sztuki, literatury, nauka języków obcych, natomiast jest zbyt mała liczba przedmiotów *stricto* kulturoznawczych na I i II stopniu studiów, co prowadzi do zatarcia tożsamości kierunku. Ponadto praktyką niedopuszczalną jest łączenie seminariów dyplomowych dla studentów I i II stopnia, co utrudnia weryfikację efektów kształcenia, które są identyczne dla obu poziomów studiów.

1.5.3. Proponowane na kierunku kulturoznawstwo – cywilizacja śródziemnomorska metody kształcenia uwzględniają samodzielne uczenie się studentów oraz aktywizujące formy pracy, choć nie stosuje się metod pracy na odległość. Studenci mają możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia, w tym przygotowanie do prowadzenia badań na studiach I stopnia, zaś studentom studiów drugiego stopnia udział w prowadzeniu badań, co potwierdzają publikacje i konferencje z udziałem

studentów.

1.5.4. Czas trwania kształcenia na kierunku kulturoznawstwo – cywilizacja śródziemnomorska umożliwia realizację treści programowych i dostosowany jest do efektów kształcenia określonych dla ocenianego kierunku studiów, przy uwzględnieniu nakładu pracy studentów mierzonego liczbą punktów ECTS.

1.5.5. Na ocenianym kierunku kulturoznawstwo – cywilizacja śródziemnomorska stosowana punktacja ECTS jest zgodna z wymaganiami określonymi w obowiązujących przepisach prawa, uwzględnia przypisanie zajęciom związanym z prowadzonymi na Wydziale Artes Liberales badaniami naukowymi ponad 50% ogólnej liczby punktów ECTS.

1.5.6. Jednostka zapewnia studentowi elastyczność w doborze zajęć fakultatywnych w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS.

1.5.7. Dobór form zajęć dydaktycznych na kierunku kulturoznawstwo – cywilizacja śródziemnomorska, ich organizacja, w tym mała liczebność grup na poszczególnych zajęciach, a także zróżnicowane formy zajęć umożliwiają studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, w szczególności w zakresie pogłębionej wiedzy, umiejętności prowadzenia badań oraz kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej. Jednostka nie prowadzi zajęć na odległość.

1.5.8. Praktyki zawodowe zostały uwzględnione tylko na I poziomie kształcenia na kierunku kulturoznawstwo – cywilizacja śródziemnomorska. Jednostka nie prowadzi weryfikacji na ocenę umiejętności nabytych w czasie praktyk i nie opracowała sylabusu praktyk zawierającego m.in. efekty kształcenia. Ilość instytucji, w których studenci odbywają praktyki jest wystarczająca w stosunku do liczby studentów.

1.5.9. Program studiów sprzyja umiędzynarodowieniu procesu kształcenia, m.in. przez realizację części zajęć w językach obcych, a także prowadzenie wybranych bloków zajęć wspólnie z wykładowcami zagranicznymi.

1.6. Polityka rekrutacyjna umożliwia właściwy dobór kandydatów.

1.6.1. Zasady i procedury rekrutacji zapewniają właściwy dobór kandydatów do podjęcia kształcenia na kierunku kulturoznawstwo – cywilizacja śródziemnomorska na obu poziomach kształcenia oraz uwzględniają zasadę zapewnienia im równych szans.

1.6.2. Jednostka nie stosuje zasad potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów. Wstępne doświadczenia w tym zakresie pracownicy zdobywają w procesie ewaluacji języka obcego (nowogreckiego) zagranicą.

1.7. System sprawdzania i oceniania pozwala na ocenę postępów studentów w uczeniu się oraz ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia.

1.7.1. Stosowane metody sprawdzania i oceniania efektów kształcenia są zgodne z zakładanymi efektami kształcenia, umożliwiają skuteczne sprawdzenie i ocenę stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia. Sprecyzowania wymaga tryb przeprowadzania egzaminu dyplomowego (dodanie pytań niezwiązanych z tematem pracy). Tematy prac dyplomowych w większości sprawdzanych przypadków mieszczą się w ramach literaturoznawstwa, historii sztuki, językoznawstwa z pominięciem dyscypliny kulturoznawstwo.

1.7.2. System sprawdzania i oceniania efektów kształcenia jest w zasadzie przejrzysty, zapewnia rzetelność, wiarygodność i porównywalność wyników sprawdzania i oceniania. W przypadku niektórych wykładowców Jednostka powinna zwrócić uwagę na konieczność szerszego komentowania prac pisemnych i wystawiania jednoznacznych ocen. Jednostka nie stosuje metod nauczania na odległość.

4. Zalecenia

Zalecane jest:

- wprowadzenie do programu w szerszym zakresie treści kulturoznawczych, aby zapewnić zachowanie tożsamości kierunku i jego zgodności z główną dyscypliną, do której został przypisany;
- zwiększenie udziału interesariuszy zewnętrznych w projektowaniu programu studiów oraz efektów kształcenia;
- wyodrębnienie seminariów dyplomowych dla III roku studiów I stopnia oraz dla I i II roku studiów II stopnia i przypisanie im odrębnych efektów kształcenia;
- uzupełnienie dokumentacji procesu dydaktycznego (niektóre sylabusy) i uspołnienie jej z macierzami efektów;

- obowiązkowe weryfikowanie na ocenę umiejętności nabytych w czasie praktyk i uzupełnienie dokumentacji o sylabus zawierający m.in. efekty kształcenia;
- zweryfikowanie formuły egzaminu dyplomowego, by pytania egzaminacyjne sprawdzały jak najszerszy zakres efektów kształcenia, a nie tylko dotyczyły tematyki pracy i zagadnień pokrewnych;
- dostosowanie zakresu tematyki prac dyplomowych na I i II stopniu studiów do zakładanego kulturoznawczego programu kształcenia.

2. Liczba i jakość kadry naukowo-dydaktycznej oraz prowadzone w jednostce badania naukowe zapewniają realizację programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia

2.1 Nauczyciele akademicki stanowiący minimum kadrowe posiadają dorobek naukowy-zapewniający realizację programu studiów w obszarze wiedzy odpowiadającym obszarowi kształcenia, wskazanemu dla tego kierunku studiów, w zakresie jednej z dyscyplin naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia określone dla tego kierunku. Struktura kwalifikacji nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe odpowiada wymogom prawa określonym dla kierunków studiów o profilu ogólnoakademickim, a ich liczba jest właściwa w stosunku do liczby studentów ocenianego kierunku.*

2.2 Dorobek naukowy, doświadczenie w prowadzeniu badań naukowych oraz kompetencje dydaktyczne nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku są adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia. W przypadku, gdy zajęcia realizowane są z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, kadra dydaktyczna jest przygotowana do prowadzenia zajęć w tej formie.*

2.3 Prowadzona polityka kadrowa umożliwia właściwy dobór kadry, motywuje nauczycieli akademickich do podnoszenia kwalifikacji naukowych i rozwijania kompetencji dydaktycznych oraz sprzyja umiędzynarodowieniu kadry naukowo-dydaktycznej.

2.4 Jednostka prowadzi badania naukowe w zakresie obszaru/obszarów wiedzy, odpowiadającego/odpowiadających obszarowi/obszarom kształcenia, do którego/których został przyporządkowany kierunek, a także w dziedzinie/dziedzinach nauki oraz dyscyplinie/dyscyplinach naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia.*

2.5 Rezultaty prowadzonych w jednostce badań naukowych są wykorzystywane w projektowaniu i doskonaleniu programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz w jego realizacji.

1. Ocena – w pełni

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema i trzema cyframi.

2.1

Do minimum kadrowego na kierunku „kulturoznawstwo – cywilizacja śródziemnomorska” Uczelnia zgłosiła 22 nauczycieli akademickich, w tym 12 w grupie samodzielnych nauczycieli akademickich oraz 10 w grupie nauczycieli ze stopniem naukowym doktora. Zespół wizytujący PKA przeprowadził ocenę spełnienia wymagań dotyczących minimum kadrowego na podstawie przesłanej dokumentacji, dokumentów przedstawionych podczas wizytacji i rozmów przeprowadzonych z władzami Wydziału. W ocenie uwzględniono posiadane stopnie i tytuły naukowe, dziedzinę i dyscyplinę, w której mieści się dorobek, a także przedstawiony w załączniku 4 do raportu samooceny dorobek nauczycieli akademickich. Sprawdzono również obciążenia dydaktyczne w bieżącym roku akademickim oraz złożone oświadczenia o wliczeniu do minimum kadrowego, których treść zweryfikowano z informacjami zawartymi w systemie POL-on.

W minimum kadrowym zgłoszono 6 profesorów, 6 doktorów habilitowanych (nie 5 jak podano w raporcie samooceny) oraz dziesięciu doktorów. Po zapoznaniu się z dorobkiem naukowym pracowników zaliczonych do minimum oraz ich działalnością dydaktyczną (na podstawie sylabusów do poszczególnych przedmiotów) należy stwierdzić że:

Warunki stawiane w Ustawie z dn. 3 października 2014 spełnia łącznie 6 profesorów, 6 doktorów habilitowanych i 7 doktorów.

Na studiach I stopnia jest to: 5 profesorów reprezentujących dyscyplinę literaturoznawstwo, 6 doktorów habilitowanych, spośród których 5 osób reprezentuje literaturoznawstwo (jedna osoba

dotatkowo językoznawstwo), a 1 osoba historię sztuki oraz 7 doktorów reprezentujących dyscypliny: literaturoznawstwo (4), nauki o sztuce (1) oraz archeologię (2, w tym 1 osoba dodatkowo etnologię). Osoby reprezentujące archeologię i etnologię (dr J. Olko, dr P. Prządka-Giersz) oraz jedna osoba reprezentująca literaturoznawstwo z dorobkiem dotyczącym wyłącznie edukacji (dr G. Czetwertyńska) nie mogą być zaliczone do minimum kadrowego, gdyż efekty kształcenia na ocenianym kierunku nie odnoszą się do tych dyscyplin. Niezależnie od tego, wobec wymaganego składu minimum kadrowego 3+6 dla studiów I stopnia, pod względem ilościowym jest ono wprawdzie przekroczone, lecz wadliwie skonstruowane, gdyż w grupie wykładowców zgłoszonych do minimum kadrowego nie ma ani jednego przedstawiciela dyscypliny kulturoznawstwo oraz dyscypliny historia.

Na studiach II stopnia jest to: 3 profesorów (2 osoby reprezentują dyscyplinę literaturoznawstwo i 1 historię), 5 doktorów habilitowanych reprezentujących dyscyplinę literaturoznawstwo (1 osoba dodatkowo językoznawstwo) oraz 5 doktorów (3 osoby reprezentują historię, 1 osoba literaturoznawstwo i 1 osoba historię sztuki). Wymagane minimum kadrowe 6+6 zostało wprawdzie przekroczone, lecz także na tym poziomie studiów jego struktura jest wadliwa, gdyż żadna z osób zaliczonych do minimum nie reprezentuje dyscypliny kulturoznawstwo.

W rezultacie w minimum kadrowym nie ma ani jednego wykładowcy o kwalifikacjach kulturoznawczych, a dorobek jedynie czterech osób sytuuje się tylko częściowo w ramach kulturoznawstwa (prof. Kloch, dr hab. Łukaszczyk, dr hab. Marciniak, dr hab. Sujeczka). Do minimum kadrowego nie zgłoszono natomiast 2 doktorów wypromowanych w dyscyplinie kulturoznawstwo, chociaż prowadzą oni zajęcia na ocenianym kierunku. Uznając, że wymagania dotyczące minimum kadrowego na studiach pierwszego i drugiego stopnia zostały spełnione, należy jednak zobowiązać jednostkę prowadzącą kierunek studiów do włączenia do minimum kadrowego wykładowców reprezentujących dyscyplinę kulturoznawstwo i posiadających dorobek naukowy w tej dyscyplinie.

Stosunek liczby pracowników zaliczanych do minimum kadrowego na obu poziomach studiów (22) do liczby studentów (179) jest bardzo korzystny i pozwala na prowadzenie zajęć w małych grupach.

2.2.

Dorobek naukowy i doświadczenie w prowadzeniu badań naukowych (ponadprzeciętna liczba realizowanych grantów zarówno badawczych, jak i doskonalących proces kształcenia) nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku mieszczą się w obszarze nauk humanistycznych i w przeważającej mierze sytuują się w dyscyplinach: literaturoznawstwo, następnie historia, językoznawstwo i historia sztuki, a w przypadku dwóch osób ze stopniem doktora, które nie zostały włączone do minimum, także kulturoznawstwo. Kompetencje dydaktyczne nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku są adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia. Należy jednak zauważyć, że w programie stosunkowo niewiele jest przedmiotów dających ogólną orientację w badaniach kulturoznawczych. W trakcie hospitacji zajęć na ocenianym kierunku stwierdzono, że zajęcia prowadzone są na wysokim poziomie, ich treść jest zgodna z sylabusami przedmiotów, a wykładowcy stosują metody aktywizujące studentów. Na ocenianym kierunku nie są prowadzone zajęcia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.

2.3.

Prowadzona polityka kadrowa nie w pełni umożliwia właściwy dobór wykładowców adekwatny do prowadzenia zajęć na kierunku kulturoznawstwo – cywilizacja śródziemnomorska. Nie dotyczy to ścieżki awansu naukowego, lecz rozwoju kompetencji kulturoznawczych niezbędnych do prowadzenia kierunku pod tą nazwą (spośród 4 kulturoznawców zatrudnionych na Wydziale tylko dwóch prowadzi zajęcia na ocenianym kierunku i żaden z nich nie został włączony do minimum kadrowego). Nie ma natomiast zastrzeżeń co do motywowania nauczycieli akademickich do podnoszenia kwalifikacji naukowych (liczne projekty badawcze) i dydaktycznych (sieć wewnętrznych hospitacji zajęć).

Umiejscowienie kadry, także jej badań, pozytywnie wyróżnia jednostkę prowadzącą oceniany kierunek studiów. Proces ten wspierany jest przez następujące działania:

- działalność badawcza, w tym międzynarodowa, finansowana jest przede wszystkim z grantów pozyskanych przez pracowników oraz z projektów finansowanych z dotacji na działalność statutową;

- w jednostce funkcjonuje rozbudowany system motywacyjny dla pracowników naukowo-dydaktycznych, wspierający ich współpracę międzynarodową;
- dofinansowywanie aktywności naukowej pracowników związanej z umiędzynarodowieniem ich dorobku naukowo-badawczego, w tym: udziału pracowników w zagranicznych konferencjach naukowych, korekt językowych artykułów publikowanych w zagranicznych czasopismach naukowych oraz opłat za publikacje wydawane w formie open-access;
- motywowanie pracowników do publikowania w renomowanych czasopismach zagranicznych.

Jednostka prowadzi stałą współpracę z osobami posiadającymi doświadczenie w kontaktach międzynarodowych, odbywającymi krótko- oraz długoterminowe staże badawcze na uczelniach zagranicznych oraz jako visiting professor. Rozwiązanie takie pozwala na rozwinięcie długoterminowej współpracy, dającej korzyści w postaci wspólnych publikacji i projektów badawczych oraz opieki nad doktorantami, a także stwarza możliwości współpracy młodszym pracownikom i pozwala większej liczbie studentów na korzystanie z wiedzy i umiejętności tych pracowników.

2.4.

Jednostka bardzo intensywnie prowadzi badania naukowe w zakresie obszaru nauk humanistycznych oraz w dziedzinie nauk humanistycznych, co odpowiada obszarom kształcenia, do których został przyporządkowany kierunek. Badania te nie pokrywają jednak w sposób równomierny wszystkich dyscyplin, do których przypisano efekty kształcenia na ocenianym kierunku. Najsilniej reprezentowaną dyscypliną w badaniach jednostki jest literaturoznawstwo, ale prowadzone są również badania sytuujące się w ramach językoznawstwa, historii i historii sztuki. Najslabiej reprezentowane są badania w zakresie kulturoznawstwa, tylko pojedyncze projekty mieszczą się w obszarze i tradycjach kulturoznawstwa. Badania prowadzone w dyscyplinach silniej reprezentowanych przez wykładowców odznaczają się oryginalnością, różnorodnością i aktualnością problematyki. Pozwala to studentom na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, w tym w szczególności efektów w zakresie pogłębionej wiedzy, umiejętności prowadzenia badań oraz kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej.

Oceniany kierunek studiów ściśle wiąże aktywność naukową i dydaktykę zarówno poprzez właściwe wykorzystanie wysokich kompetencji naukowych nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia z poszczególnych przedmiotów, jak i zasadę włączania studentów do badań i przedsięwzięć naukowych. O włączaniu studentów w badania świadczy ich udział w pracach projektowych i badawczych (udział w konferencji międzynarodowej „Our Mythical Childhood... Classics and Children’s Literature. Between East and West”, przygotowanie katalogu polskiej literatury dziecięcej i młodzieżowej nawiązującej do grecko-rzymskiego antyku: Polish literature for children & young adults inspired by classical antiquity, uczestnictwo w projekcie badawczym dotyczącym recepcji antyku grecko-rzymskiego w kulturze najnowszej, „Chasing Mythical Beasts... The Reception of Creatures from Graeco-Roman Mythology in Children & Young Adult Culture as a Transformation Marker”, sukcesy w międzynarodowym konkursie „A Question for Europe: Who Gets Carried Away by Europe?”, publikacja w czasopiśmie naukowym „Przegląd Humanistyczny”). Wydział inicjuje i koordynuje międzywydziałowe (Akademia „Artes Liberales”) i międzynarodowe programy kształcenia (Międzynarodowa Szkoła Humanistyczna Europy Wschodniej), przez które promuje interdyscyplinarność studiów, traktowaną jako narzędzie do rozwijania postaw kulturotwórczych.

2.5

Rezultaty prowadzonych w jednostce badań naukowych są wykorzystywane w projektowaniu i doskonaleniu programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz w jego realizacji. Dotyczy to badań z zakresu literaturoznawstwa, historii i historii sztuki, nie dość efektywnie uzupełnianych o perspektywy kulturoznawcze. Z kierunkami prowadzonych badań związane są także prace dyplomowe na ocenianym kierunku oraz tematyka zajęć do wyboru.

3. Uzasadnienie

2.1. Nauczyciele akademicki stanowiący minimum kadrowe posiadają dorobek naukowy zapewniający realizację programu studiów w obszarze wiedzy odpowiadającym obszarowi kształcenia, wskazanemu dla tego kierunku studiów; w zakresie jednej z trzech dyscyplin naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia określone dla tego kierunku – kulturoznawstwa, dorobek ten jest niewystarczający. Struktura kwalifikacji nauczycieli akademickich stanowiących minimum

kadrowe odpowiada wymogom prawa określonym dla kierunków studiów o profilu ogólnoakademickim. Liczba nauczycieli akademickich jest właściwa w stosunku do liczby studentów ocenianego kierunku.

2.2. Dorobek naukowy, doświadczenie w prowadzeniu badań naukowych oraz kompetencje dydaktyczne nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku są w dużym stopniu adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia. Niedostateczna jest reprezentacja wśród nauczycieli akademickich dyscypliny kulturoznawstwo. Jednostka nie prowadzi zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.

2.3. Prowadzona polityka kadrowa tylko w części umożliwia właściwy dobór kadry, gdyż zbyt mała liczba nauczycieli akademickich posiada kompetencje kulturoznawcze. Nauczyciele akademicy są właściwie motywowani do podnoszenia kwalifikacji naukowych i rozwijania kompetencji dydaktycznych. Polityka kadrowa silnie wspiera umiędzynarodowienie kadry naukowo-dydaktycznej.

2.4. Jednostka prowadzi badania naukowe w zakresie obszaru wiedzy, odpowiadającego obszarowi kształcenia, do którego został przyporządkowany kierunek, a także w dziedzinie nauki, do której odnoszą się efekty kształcenia. Natomiast badania nie pokrywają wszystkich dyscyplin, do których odnoszą się efekty kształcenia, gdyż kulturoznawstwo jest reprezentowane najslabiej.

2.5. Rezultaty prowadzonych w jednostce badań naukowych są wykorzystywane w projektowaniu i doskonaleniu programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz w jego realizacji, przy czym najslabiej reprezentowane badania kulturoznawcze mają równie słaby udział w programie kształcenia.

4. Zalecenia

1. Ścisłejsze powiązanie dorobku naukowego nauczycieli akademickich tworzących minimum kadrowe oraz ich aktualnych badań z dyscypliną kulturoznawstwo, do której odnosi się część efektów kształcenia na ocenianym kierunku.

2. Uwzględnienie zatrudnienia osób ze stopniami doktora i doktora habilitowanego reprezentujących dyscyplinę kulturoznawstwo.

3. Współpraca z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym w procesie kształcenia

3.1 Jednostka współpracuje z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym, w tym z pracodawcami i organizacjami pracodawców, w szczególności w celu zapewnienia udziału przedstawicieli tego otoczenia w określaniu efektów kształcenia, weryfikacji i ocenie stopnia ich realizacji, organizacji praktyk zawodowych, w przypadku, gdy w programie studiów na ocenianym kierunku praktyki te zostały uwzględnione.*

3.2 W przypadku prowadzenia studiów we współpracy lub z udziałem podmiotów zewnętrznych reprezentujących otoczenie społeczne, gospodarcze lub kulturalne, sposób prowadzenia i organizację tych studiów określa porozumienie albo pisemna umowa zawarta pomiędzy uczelnią a danym podmiotem.*

1. Ocena – znacząco

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi.

3.1

Jednostka współpracuje z potencjalnymi pracodawcami absolwentów kulturoznawstwa, takimi jak: szkoły, wydawnictwa, teatry, ambasady (m.in. Grecji, Cypru) i Centrum Nauki Kopernik. Z niektórymi instytucjami podpisano deklaracje o (zamiarze) współpracy bądź porozumienia (znaczną część pochodzi z 2016 roku), z innymi, np. ze szkołami, wzajemna współpraca odbywa się dzięki kontaktom indywidualnym pracowników jednostki od wielu lat. W związku z tym, że oceniany kierunek jest integralną częścią Wydziału Artes Liberales, trudno niekiedy określić, co w zakresie współpracy z otoczeniem odnosi się do kulturoznawstwa, a co do innych kierunków prowadzonych na Wydziale. Na przykład w raporcie samooceny napisano, że Wydział patronuje szkole w Wilamowicach, w której uczy się ginącego języka wilamowskiego, co należy uznać za cenną inicjatywę, ale nie wskazano, w jakim stopniu angażują się w ten projekt pracownicy bądź studenci kierunku kulturoznawstwo. Analogicznie sytuacja przedstawia się w wypadku opisanego w

przygotowanym przez jednostkę raporcie spotkania władz Wydziału z przedstawicielami biznesu, które odbyło się 15.10.2015 r., na którym zapoznano się z opiniami przedsiębiorców, co pozwoliło „wytyczyć kierunki refleksji organizacji dydaktyki na całym Wydziale, w tym na kierunku kulturoznawstwo – cywilizacja śródziemnomorska”. W czasie spotkań z pracownikami i z autorami raportu stwierdzono jednak, że do tej pory nie było potrzeby modyfikowania programu w porozumieniu z interesariuszami zewnętrznymi, gdyż o zmianach programowych decydowali wspólnie studenci i pracownicy, a pośrednio na zmiany wpływał rodzaj prowadzonych przez pracowników badań. Tym samym nie potwierdzono faktu, że spotkanie z przedsiębiorcami przełożyło się w zauważalny sposób na program lub efekty kształcenia. Brak też dokumentów potwierdzających tego typu działania. Zadeklarowano jednak zmianę tego stanowiska i większy udział interesariuszy zewnętrznych w kształtowaniu programu i efektów kształcenia, co należy ocenić pozytywnie.

W trakcie studiów I stopnia stwarza się studentom możliwości odbywania praktyk (4 tygodnie, tj. 80h, za 4 punkty ECTS). Student kulturoznawstwa, podobnie jak inni studenci UW, sam wybiera instytucję, do której zamierza się udać, konsultując wybór z pełnomocnikiem ds. praktyk na Wydziale bądź pełnomocnik pomaga w wyborze instytucji. Sam przebieg praktyk, zasady organizacji i zaliczenia przedstawione są na stronie UW wraz ze stosowną dokumentacją http://www.cs.ibi.uw.edu.pl/cs_on_wp/?page_id=256. Pod względem formalnym sposób organizacji praktyk nie budzi żadnych zastrzeżeń, ale trudno za satysfakcjonujący uznać sposób ich weryfikacji, który polega na wpisaniu przez pracodawcę, w zaświadczeniu o odbyciu praktyk, kilku punktów odnoszących się do zdobytych przez praktykanta umiejętności i pozyskanej wiedzy. Podobne punkty, jakie można znaleźć w zaświadczeniu, znajdziemy już w dokumencie przygotowanym jeszcze przed praktykami, w tzw. ramowym programie praktyk podpisywanym przez uczelnię i pracodawcę. Tym samym wpisane zadania i wykonane zadania praktykanta są powielane w dwóch dokumentach, co należy uznać za czynność nieco mechaniczną. Literalnie wszystko się zgadza, założone zadania i wykonane się pokrywają, ale tzw. opiekun praktyk tak naprawdę nie wie, czym zajmował się student w czasie pracy w danej instytucji. Lakonicznie określony zakres obowiązków studenta i potem ich powielenie w zaświadczeniu o odbyciu praktyk nie pozwalają na rzetelną ocenę jakości osiągniętych w czasie praktyk efektów. Lepszym sprawdzianem w tym zakresie byłoby wprowadzenie obowiązkowych dzienniczków praktyk, popularnych na innych uczelniach, w których rozpisuje się wszystkie godziny praktyk na dni i zadania, a także wprowadzenie ocen w miejsce zaliczeń.

Zastanawiający jest brak praktyk na II stopniu studiów, a więc w odniesieniu do studentów, co do których jest większe prawdopodobieństwo, że po zakończeniu studiów będą szukać zatrudnienia. Fakt ten na spotkaniu z pełnomocnikiem ds. praktyk na Wydziale tłumaczono tym, iż nie wszyscy kończą II stopień studiów, niektórzy poprzestają na I. Tego typu założenie nie wydaje się prawidłowe, bowiem nawet osoby, które kontynuują kształcenie na II stopniu studiów, dzięki kolejnym praktykom mogłyby poznać funkcjonowanie nowych instytucji i zdobyć dodatkowe umiejętności przydatne na rynku pracy.

3.2

Kierunek nie prowadzi studiów we współpracy lub z udziałem podmiotów zewnętrznych reprezentujących otoczenie społeczne, gospodarcze lub kulturalne.

3. Uzasadnienie

3.1. Na podstawie udostępnionej dokumentacji trudno zorientować się, które z przedstawionych przykładów współpracy prowadzone są na poziomie Wydziału, a które należą do osiągnięć ocenianego kierunku. Przedstawiona lista instytucji, będących partnerami, nie wskazuje jednoznacznie na charakter współpracy (brak stosownych umów) z wyjątkiem praktyk studenckich. Wynika z niej jasno, czego Wydział oczekuje od swoich partnerów, natomiast sfera tego, co oferuje (poza wykładami w szkołach), pozostaje niejasna. Przedstawiony obraz znacznie odbiega od współpracy z otoczeniem realizowanej przez kulturoznawstwa w innych ośrodkach akademickich w Polsce, które są nastawione na inicjowanie i prowadzenie wspólnych projektów z szeroko rozumianymi instytucjami kultury w bliższym i dalszym otoczeniu.

4. Zalecenia

1. Należy uporządkować dokumentację dotyczącą współpracy z podmiotami gospodarczymi, środowiskiem społecznym i kulturalnym, a przede wszystkim oddzielić rzeczywiste działania od wizji przyszłych i określone dla poszczególnych kierunków od wspólnych dla całego Wydziału.
2. Wzmocnić współpracę (udokumentowaną) z najbliższym otoczeniem, nie zapominając (ze względu na reprezentowaną specjalność) o instytucjach międzynarodowych.
3. Przemysśleć możliwość realizacji wspólnych projektów z instytucjami kultury, uwzględniających treści i efekty kształcenia (poza praktykami) kierunku kulturoznawstwo – cywilizacja śródziemnomorska.

4. Jednostka dysponuje infrastrukturą dydaktyczną i naukową umożliwiającą realizację programu kształcenia o profilu ogólnoakademickim i osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia, a także prowadzenie badań naukowych

4.1 Liczba, powierzchnia i wyposażenie sal dydaktycznych, w tym laboratoriów badawczych ogólnych i specjalistycznych są dostosowane do potrzeb kształcenia na ocenianym kierunku, tj. liczby studentów oraz do prowadzonych badań naukowych. Jednostka zapewnia studentom dostęp do laboratoriów w celu wykonywania zadań wynikających z programu studiów oraz udziału w badaniach.*

4.2 Jednostka zapewnia studentom ocenianego kierunku możliwość korzystania z zasobów bibliotecznych i informacyjnych, w tym w szczególności dostęp do lektury obowiązkowej i zalecanej w sylabusach, oraz do Wirtualnej Biblioteki Nauki.*

4.3 W przypadku, gdy prowadzone jest kształcenie na odległość, jednostka umożliwia studentom i nauczycielom akademickim dostęp do platformy edukacyjnej o funkcjonalnościach zapewniających co najmniej udostępnianie materiałów edukacyjnych (tekstowych i multimedialnych), personalizowanie dostępu studentów do zasobów i narzędzi platformy, komunikowanie się nauczyciela ze studentami oraz pomiędzy studentami, tworzenie warunków i narzędzi do pracy zespołowej, monitorowanie i ocenianie pracy studentów, tworzenie arkuszy egzaminacyjnych i testów

1. Ocena – w pełni

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi.

4.1

Zajęcia dla studentów kulturoznawstwa – cywilizacja śródziemnomorska odbywają się w salach dydaktycznych pozostających w gestii Wydziału Artes Liberales UW, tzn. w salach gmachu przy ul. Nowy Świat 69 (sala konferencyjna oraz sale nr 4, 23, 25, 28), w salach przy ul. Krakowskie Przedmieście 1 (sale nr 10 i 11) oraz w salach gmachu przy ul. Dobrej 72 (sale nr 6 i 9). Ponadto Instytut Stosowanych Nauk Społecznych UW (ul. Nowy Świat 69) raz w tygodniu udostępnia Wydziałowi AL dwie sale (salę nr 1 oraz 203). Sale te mieszczą od 12 do 50 osób. Liczba i wielkość sal pozwalają na właściwą organizację zajęć dydaktycznych, ponieważ nie są to grupy liczne.

Sale zajęciowe wyposażone są w niezbędny sprzęt dydaktyczny – większość sal jest także wyposażona w komputery i sprzęt do prezentacji multimedialnych. Ponadto można łatwo wykorzystać sprzęt przenośny, który znajduje się w dyspozycji Wydziału. Trudno dociec, jakim wyposażeniem dysponuje oceniany kierunek, ponieważ we wszystkich dokumentach mówi się zawsze o Wydziale. W budynku, w którym odbywa się większość zajęć dla studentów ocenianego kierunku, brakuje pracowni komputerowej. Wydział zapewnia studentom kulturoznawstwa - cywilizacji śródziemnomorskiej dostęp do Internetu przewodowego i bezprzewodowego.

4.2.

Studenci mają łatwy dostęp do zbiorów bibliotecznych Wydziału, dobrze dostosowanych do profilu studiów. Zbiory książek i dokumentów obejmują ok. 10 tys. woluminów, 15 zbiorów specjalnych oraz 250 woluminów czasopism. Ponadto biblioteka posiada dostęp do kilku unikalnych specjalistycznych baz danych, m.in. Wirtualnej Biblioteki Nauki. Zbiory biblioteczne są dostępne w czytelni oraz w ramach wypożyczania. Studenci mają zapewniony dostęp do literatury zalecanej w programie studiów,

a także do publikacji bardziej specjalistycznych, które pozwalają na rozwój naukowy studentów. Czytelnia dysponuje komputerem z dostępem do Internetu. Część Wydziału umieszczona na Powiślu znajduje się natomiast blisko Biblioteki Uniwersytetu Warszawskiego, posiadającej bardzo dobry zbiór książek i materiałów przeznaczonych dla studentów kierunków humanistycznych.

4.3.

Oceniany kierunek nie przewiduje zajęć prowadzonych na odległość ani nie korzysta z platformy edukacyjnej w celu udostępniania studentom materiałów do zajęć bądź przeprowadzania testów.

Jednostka ma możliwość prowadzenia kształcenia na odległość, dysponując dostępem do platformy Moodle (Campus Otwartej i Multimedialnej Edukacji UW), ale pracownicy nie korzystają z tej formy pracy dydaktycznej, preferując bezpośrednie formy kontaktu ze studentami lub kontaktując się z nimi drogą elektroniczną. Wydział uwzględnia możliwość prowadzenia takich zajęć, jeśli zajdzie potrzeba. Na spotkaniu z pracownikami jedna z osób poinformowała, że prowadzi zajęcia w formie e-learningu na Wydziale, ale trudno tę informację odnieść do ocenianego kierunku

3. Uzasadnienie

4.1. Znaczne rozproszenie sal wykładowych nie sprzyja wprawdzie wygodzie studiowania i pracy, lecz jest ich wystarczająco dużo, by pomieścić wszystkie przewidziane programem zajęcia. Wykorzystanie przestrzeni do pracy przez pracowników naukowych sprzyja integracji, mniej natomiast indywidualnej pracy ze studentami. Stara część Wydziału przy ul. Nowy Świat dysponuje znacznie gorszymi warunkami niż nowa przy ul. Dobrej. Oprócz braku pracowni komputerowej i open space dla studentów, wszystkie pozostałe potrzeby w tym zakresie są zaspokojone.

4.2. Studenci mają zapewniony łatwy dostęp do zbiorów bibliotecznych, które obejmują zarówno literaturę podstawową, jak i księgozbiór specjalistyczny, zgodny z profilem studiów na ocenianym kierunku.

4.3. Wydział nie prowadzi zajęć na odległość na ocenianym kierunku, chociaż Uczelnia stwarza odpowiednie możliwości techniczne.

4. Zalecenia

Jeśli program kształcenia na kierunku kulturoznawstwo - cywilizacja śródziemnomorska ma uwzględniać aktualne zjawiska kulturowe i kierować się bieżącymi badaniami kulturoznawczymi, należy zorganizować pracownię komputerową, a nawet laboratorium przeznaczone do prowadzenia zajęć dotyczących kultury wizualnej, starych i nowych mediów itp. Tego typu zajęć nie można przeprowadzać, korzystając jedynie z PC studentów.

5. Jednostka zapewnia studentom wsparcie w procesie uczenia się, prowadzenia badań i wchodzenia na rynek pracy

5.1 Pomoc naukowa, dydaktyczna i materialna sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów, poprzez zapewnienie dostępności nauczycieli akademickich, pomoc w procesie uczenia się i skutecznym osiągnięciu zakładanych efektów kształcenia oraz zdobywaniu umiejętności badawczych, także poza zorganizowanymi zajęciami dydaktycznymi. W przypadku prowadzenia kształcenia na odległość jednostka zapewnia wsparcie organizacyjne, techniczne i metodyczne w zakresie uczestniczenia w e-zajęciach.*

5.2 Jednostka stworzyła warunki do udziału studentów w krajowych i międzynarodowych programach mobilności, w tym poprzez organizację procesu kształcenia umożliwiającą wymianę krajową i międzynarodową oraz nawiązywanie kontaktów ze środowiskiem naukowym.*

5.3 Jednostka wspiera studentów ocenianego kierunku w kontaktach ze środowiskiem akademickim, z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym oraz w procesie wchodzenia na rynek pracy, w szczególności, współpracując z instytucjami działającymi na tym rynku.*

5.4 Jednostka zapewnia studentom niepełnosprawnym wsparcie naukowe, dydaktyczne i materialne, umożliwiające im pełny udział w procesie kształcenia oraz w badaniach naukowych.

5.5 Jednostka zapewnia skuteczną i kompetentną obsługę administracyjną studentów w zakresie spraw związanych z procesem dydaktycznym oraz pomocą materialną, a także publiczny dostęp do informacji o programie kształcenia i procedurach toku studiów.

1. Ocena - w pełni

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi.

5.1.

Studenci uczestniczący w spotkaniu z Zespołem Oceniającym PKA stwierdzili, że jednostka przykłada dużą wagę do wszechstronnego rozwoju studenta, zapewniając odpowiednie wsparcie w zakresie opieki dydaktycznej. Studenci wizytowanego kierunku mają możliwość korzystania z szeregu narzędzi wsparcia dydaktycznego (pracy naukowo-badawczej) oraz rozbudowanego systemu świadczeń stypendialnych. Nauczyciele akademicki dostępni są na zajęciach i podczas konsultacji (2 godziny tygodniowo), których termin dostosowany jest do trybu studiów, oraz za pośrednictwem poczty elektronicznej.

Studenci pozytywnie odnieśli się do przydatności lektur zalecanych w sylabusach oraz innych materiałach dydaktycznych; wskazali ponadto, że mogą liczyć na bezpośrednie wsparcie nauczycieli akademickich. Studenci wyrazili także pozytywne opinie nt. seminarium oraz wsparcia opiekuna w trakcie pisania pracy dyplomowej oraz przygotowania do egzaminu dyplomowego. Studenci zgłaszający uwagi lub skargi dotyczące przebiegu studiów, mogą to zrobić za pośrednictwem Samorządu Studenckiego bądź bezpośrednio do Prodziekana ds. Studenckich. Studenci stwierdzili, że nie mieli do tej pory istotnych sytuacji problemowych, wymagających takich interwencji.

Regulamin pomocy materialnej UW jest przejrzysty i zgodny z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym. Studenci mają zapewniony dostęp do wszystkich form pomocy przewidzianych w art. 173 ustawy na sprawiedliwych i przejrzystych zasadach, a wszystkie decyzje są im doręczane wraz z pouczeniem o możliwości odwołania. Studenci stanowią większość składu komisji stypendialnej zgodnie z art.177 ww. ustawy. Samorząd aktywnie współpracuje z władzami Uczelni w zakresie decyzji komisji w sprawie pomocy materialnej. Regulamin przyznawania pomocy materialnej dla studentów UW został ustalony w porozumieniu z samorządem. Uczelnia oferuje możliwość korzystania z zakwaterowania w domach studenckich.

5.2.

Wydział Artes Liberales, biorąc pod uwagę umowy podpisane przez Uczelnię w ramach programu Erasmus+, umożliwia studentom realizację wybranych modułów kształcenia w innych ośrodkach. Są to propozycje studiowania w krajach takich, jak Hiszpania, Francja, Portugalia, Włochy, Grecja, Republika Cypru. Liczba oferowanych miejsc przewyższa liczbę składanych podań. Studenci wyjeżdżający za granicę w ramach programu Erasmus+ mają zaliczaną w UW odpowiednią dla semestru liczbę punktów ECTS zrealizowanych w uczelniach partnerskich. Zasady rekrutacji do programów wymian są przejrzyste i są udostępniane zainteresowanym studentom przez Biuro Współpracy z Zagranicą UW. Wsparcie w procesie organizacji wymiany zapewnia Koordynator uczelniany Programu Erasmus. Studenci byli zaznajomieni z informacjami na temat działania systemu ECTS. Jednostka przygotowana jest pod względem infrastruktury naukowo-dydaktycznej oraz kadrowej do przyjmowania studentów zagranicznych (w okresie 2013-2015 wyjechało 50 studentów, a przyjechało 35 studentów). Skuteczność działań podejmowanych w celu upowszechnienia wśród studentów informacji na temat oferty w zakresie wymian jest pełna.

Wydział AL przystąpił również do programu MOST, ale – jak dotąd – studenci kierunku kulturoznawstwo – cywilizacja śródziemnomorska nie skorzystali z tej możliwości.

Studenci Wydziału AL korzystają z wymiany także w ramach innych programów, takich jak Międzynarodowa Szkoła Humanistyczna. Współpraca ta owocuje bogatą wymianą ze znaczącymi ośrodkami naukowymi (National Research University – Higher School of Economics (Moskwa), Universidad de La Rioja (Logroño), Université de Tours, Universidad de Sevilla, University of Oxford, University of Vienna, Stanford University, The Acton Institute for the Study of Religion and Liberty (Michigan, USA), The Baylor Institute for Studies of Religion (Waco, USA), Boston University School of Theology (Boston, USA), Europäische Melancthon-Akademie (Bretten, Niemcy) oraz inne.

5.3.

Studenci uczestniczący w spotkaniu z członkami Zespołu Oceniającego stwierdzili, że posiadają informację na temat działalności Biura Karier UW oraz znają oferty tej jednostki. Jednostka (BKUW) posiada stronę internetową (oraz dwie strony na portalu społecznościowym), gdzie publikowane są

informacje na temat ofert pracy, szkoleń, kursów i konkursów. Biuro Karier prowadzi własne porady oraz oferuje studentom profesjonalne doradztwo zawodowe.

Studenci mają możliwość udziału w badaniach naukowych prowadzonych wspólnie z kadrą naukową. Działania podejmowane przez jednostkę, mające na celu stworzenie okazji do kontaktów (wymiany informacji) z otoczeniem społecznym, zdaniem studentów wizytowanego kierunku są skuteczne.

Samorząd studencki otrzymuje wsparcie ze strony władz Uczelni, ale ze względu na małą liczbę pomieszczeń nie posiada własnej siedziby. Studenci pozytywnie wypowiadają się na temat otwartości władz oraz angażowania studentów w dialog. Wśród wydarzeń organizowanych przez Samorząd Studencki można wskazać również współpracę z otoczeniem gospodarczym i społecznym (spotkania z pracodawcami, targi pracy).

5.4.

W Uczelni są wyznaczone osoby odpowiedzialne za wsparcie studentów z niepełnosprawnościami – Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych. Infrastruktura, którą dysponuje Wydział AL nie jest dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych. Brak odpowiednich drzwi wejściowych (wysokie, metalowe progi), brak pochylni (często psująca się winda) uniemożliwiają dostanie się na wyższe kondygnacje. Budynek nie posiada specjalnie zaprojektowanego zaplecza sanitarnego. W bibliotece wydziałowej nie utworzono stanowiska dostosowanego do potrzeb osób niepełnosprawnych.

W procesie kształcenia nie uwzględniono rodzaju niepełnosprawności w sposobie weryfikacji efektów kształcenia, dostosowania form zaliczenia i egzaminu do stopnia i rodzaju niepełnosprawności. W Regulaminie pomocy materialnej UW uwzględniono osoby niepełnosprawne – mogą one z tytułu niepełnosprawności ubiegać się o specjalne stypendium. Wydział deklaruje możliwość indywidualizacji kształcenia w zależności od potrzeb osoby niepełnosprawnej.

W wyposażeniu części pokoi w domach studenckich uwzględniono potrzeby osób z dysfunkcją narządów ruchu, w tym osób poruszających się na wózkach.

5.5.

Na podstawie opinii wyrażonej przez studentów podczas spotkania z członkami Zespołu Oceniającego ustalono, że harmonogram zajęć publikowany jest z odpowiednim wyprzedzeniem. Dostępność dziekanatu, tj. dni i godziny otwarcia są dostosowane do potrzeb studentów. Jakość obsługi administracyjnej zapewnianej przez pracowników Wydziału cieszy się bardzo dobrą opinią wśród studentów, są oni zadowoleni z poziomu obsługi (m.in. dostępu do informacji w zakresie pomocy materialnej). Pracownicy zostali ocenieni jako bardzo kompetentni i życzliwi. Istnieje również możliwość kontaktu mailowego z administracją. Na ocenianym kierunku zapewniony jest dostęp do wszelkich informacji o programie kształcenia, toku studiów, zasadach oraz procedurach związanych z pomocą materialną. Informacje są publikowane na tablicach informacyjnych na terenie Wydziału, na stronie internetowej; są one stale aktualizowane. Sylabusy zawierają informacje o przedmiocie, osobie prowadzącej kurs, wymaganiach do zaliczenia, zalecanej literaturze etc.

3. Uzasadnienie

5.1. Pomoc dydaktyczna i materialna sprzyja rozwojowi naukowemu i społecznemu studentów dzięki dostępności nauczycieli akademickich, pomocy w procesie uczenia się i skutecznym osiągnięciu zakładanych efektów kształcenia oraz zdobywaniu kompetencji badawczych, także poza zajęciami dydaktycznymi.

5.2. Jednostka w pełni stworzyła warunki do udziału studentów w międzynarodowych programach mobilności, w tym przez organizację procesu kształcenia umożliwiającą wymianę międzynarodową oraz nawiązywanie kontaktów ze środowiskiem naukowym.

5.3. Jednostka wspiera studentów ocenianego kierunku w kontaktach ze środowiskiem akademickim, z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym oraz w procesie wchodzenia na rynek pracy.

5.4. Mimo trudnych warunków lokalowych, jednostka jest gotowa zapewnić studentom niepełnosprawnym wsparcie naukowe, dydaktyczne i materialne.

5.5. Jednostka zapewnia skuteczną i kompetentną obsługę administracyjną studentów w zakresie procesu dydaktycznego oraz pomocy materialnej, w pełni zapewniony jest też dostęp do informacji o programie kształcenia i toku studiów.

4. Zalecenia

Jednostka prowadząca kierunek kulturoznawstwo – cywilizacja śródziemnomorska powinna zadbać o dostosowanie (infrastruktury, metod kształcenia) do potrzeb osób niepełnosprawnych.

6. W jednostce działa skuteczny wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia zorientowany na ocenę realizacji efektów kształcenia i doskonalenia programu kształcenia oraz podniesienie jakości na ocenianym kierunku studiów

6.1 Jednostka, mając na uwadze politykę jakości, wdrożyła wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia, umożliwiający systematyczne monitorowanie, ocenę i doskonalenie realizacji procesu kształcenia na ocenianym kierunku studiów, w tym w szczególności ocenę stopnia realizacji zakładanych efektów kształcenia i okresowy przegląd programów studiów mający na celu ich doskonalenie, przy uwzględnieniu:*

6.1.1. projektowania efektów kształcenia i ich zmian oraz udziału w tym procesie interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych,*

6.1.2 monitorowania stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia na wszystkich rodzajach zajęć i na każdym etapie kształcenia, w tym w procesie dyplomowania,

6.1.3 weryfikacji osiąganych przez studentów efektów kształcenia na każdym etapie kształcenia i wszystkich rodzajach zajęć, w tym zapobiegania plagiatom i ich wykrywania,*

6.1.4 zasad, warunków i trybu potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów,
6.1.5. wykorzystania wyników monitoringu losów zawodowych absolwentów do oceny przydatności na rynku pracy osiągniętych przez nich efektów kształcenia,*

6.1.6. kadry prowadzącej i wspierającej proces kształcenia na ocenianym kierunku studiów, oraz prowadzonej polityki kadrowej,*

6.1.7. wykorzystania wniosków z oceny nauczycieli akademickich dokonywanej przez studentów w ocenie jakości kadry naukowo-dydaktycznej,

6.1.8. zasobów materialnych, w tym infrastruktury dydaktycznej i naukowej oraz środków wsparcia dla studentów,

6.1.9 sposobu gromadzenia, analizowania i dokumentowania działań dotyczących zapewniania jakości kształcenia,

6.1.10. dostępu do informacji o programie i procesie kształcenia na ocenianym kierunku oraz jego wynikach

6.2. Jednostka dokonuje systematycznej oceny skuteczności wewnętrznego systemu zapewniania jakości i jego wpływu na podnoszenie jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów, a także wykorzystuje jej wyniki do doskonalenia systemu.

1. Ocena - w pełni

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi.

Wydziałowy system zapewniania jakości kształcenia ma na celu zagwarantowanie najwyższego poziomu kształcenia studentów poprzez stałe monitorowanie i doskonalenie jakości prowadzonego kształcenia. Podnoszeniu jakości kształcenia służą systematyczne badania warunków kształcenia oraz rekomendowanie działań wpływających na doskonalenie jakości kształcenia.

Integralną częścią systemu jest system badań ankietowych, prowadzonych regularnie wśród społeczności akademickiej. Funkcjonujący w ramach Wydziału Zespół ds. Jakości Kształcenia podejmuje działania na rzecz zapewniania i doskonalenia jakości kształcenia w ocenianej jednostce. W tym celu Zespół opracowuje i przedstawia Dziekanowi wnioski i projekty dotyczące Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia, zgodnie z wytycznymi zaproponowanymi przez Uczelniany Zespół. Zadaniem Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia jest sporządzenie sprawozdania z oceny własnej jednostki. Sprawozdania te sporządzane są zgodnie z wytycznymi Uczelnianego Zespołu Zapewnienia Jakości Kształcenia i są wynikiem ewaluacji jakości kształcenia w jednostce. Sprawozdania z oceny własnej przedstawiają w szczególności mocne i słabe strony jednostki oraz zawierają plany i kalendarium działań w celu wyeliminowania zjawisk niepożądanych i naprawy niedostatków oraz w celu doskonalenia jakości kształcenia. Sprawozdania z oceny własnej są jawne i publikowane na stronie internetowej Biura ds. Jakości Kształcenia oraz na stronie internetowej Wydziału.

6.1.1.

Zgodnie z przyjętą w ramach wewnętrznego systemu procedurą, program nauczania i plan studiów jest przygotowywany przez Dziekana Wydziału we współpracy z Prodziekanami oraz Przewodniczącym Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia, przy uwzględnieniu opinii zgłaszanych przez nauczycieli akademickich, studentów, absolwentów. Realizowany program kształcenia wpisuje się w strategię rozwoju Wydziału, którą jest inspirowanie i koordynowanie interdyscyplinarnych projektów i badań nad spuścizną kulturową Polski i Europy Środkowo-Wschodniej w kontekście recepcji tradycji śródziemnomorskich.

Pod koniec semestru zimowego Przewodniczący Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia wspólnie z nauczycielami akademickimi, przy uwzględnieniu ewentualnych informacji zwrotnych od studentów – dokonuje analizy aktualnie realizowanego programu kształcenia i planu studiów pod kątem ich przydatności w kształceniu studentów. Nauczyciele akademicy i studenci mają prawo zgłaszania propozycji zmiany w programie nauczania i planie studiów. Samorząd studencki gromadzi informacje i sugestie studentów, opracowując je w formie propozycji zmian programu nauczania i planu studiów. Przewodniczący Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia gromadzi propozycje zmian w programie nauczania i planie studiów zgłaszane przez interesariuszy, a następnie analizuje program studiów i efekty kształcenia z uwzględnieniem wniosków wpływających od studentów. We współpracy z nauczycielami akademickimi stanowiącymi minimum kadrowe dokonuje okresowego, corocznego przeglądu programu nauczania i planu studiów (co najmniej na 6 miesięcy przed rozpoczęciem nowego roku akademickiego), po czym zgłasza Dziekanowi ewentualne propozycje zmian w programie kształcenia. Efektem prowadzonych na szeroką skalę konsultacji z interesariuszami wewnętrznymi są m.in.: wycofanie z programu studiów obowiązkowych zajęć z przedmiotu Język starogrecki i wprowadzenie ich jako zajęcia fakultatywne oraz zwiększenie liczby zajęć dydaktycznych, które studenci mogą samodzielnie wybierać w ramach indywidualnego kształtowania swojej ścieżki studiów. Do zadań Przewodniczącego Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia należy również przygotowanie propozycji obsady zajęć, rozkładu zajęć i zestawienie przewidywanych obciążeń godzinowych (co najmniej 5 miesięcy przed rozpoczęciem roku akademickiego). Raz w roku dokonywany jest przegląd opinii studentów na temat sposobu ich oceniania na poszczególnych zajęciach, po czym wynikające z niego wnioski są przekazywane przedstawicielom samorządu studenckiego. Władze Wydziału prowadzą współpracę z właściwymi dla ocenianego kierunku interesariuszami zewnętrznymi, takimi jak m.in.: Ambasada Republiki Cypryjskiej, Ambasada Grecji, Greek Dances Theatre – Dora Stratou, Instytut Biologii Doświadczalnej im. Marcelego Nenckiego Polskiej Akademii Nauk, Teatr Polski, władze samorządowe Wilamowic, Ośrodek Praktyk Teatralnych "Gardzienice", Cyprus Tourism

Organisation, Centrum Nauki Kopernik, Ukraiński Katolicki Uniwersytet, Wydawnictwo Książkowe Klimaty. Efektem współpracy są prowadzone wspólnie projekty naukowo-kulturalne, szkolenia, praktyki, organizacja imprez, konferencji, wydarzeń kulturalnych, koedycje wydawnicze. Działania te dotyczą jednak całego Wydziału Artes Liberales i trudno wskazać jaki jest w nich udział poszczególnych kierunków studiów. Na podstawie przedstawionych członkom Zespołu Oceniającego dokumentów oraz rozmów przeprowadzonych w trakcie trwania wizytacji należy stwierdzić, iż współpraca ta nie jest jednak zorientowana na kooperację w zakresie projektowania i modyfikowania efektów kształcenia. Jedynym przykładem wpływu konsultacji efektów kształcenia z interesariuszami zewnętrznymi (przedstawicielami pracodawców) jest uwzględnienie w szerszym zakresie w sylabusach zajęć na rok akademicki 2016/2017 „kompetencji miękkich” oraz wprowadzenie nowych zajęć kształtujących te kompetencje (Sztuka pracy naukowej). Należy dążyć do zapewnienia systematyczności i cykliczności spotkań z tą grupą interesariuszy w celu zagwarantowania kompleksowości pozyskiwanych informacji wykorzystywanych przy kształtowaniu oferty dydaktycznej studiów.

6.1.2.

Realizacja programu nauczania podlega monitoringowi, na który składają się konsultacje i rozmowy Dziekana i Prodziekanów z nauczycielami akademickimi, prowadzone wśród studentów badania ankietowe oraz informacje zwrotne uzyskane podczas spotkań ze studentami. Spotkania te mają charakter partnerskiej debaty, co pozwala wcześniej wykrywać problemy związane z kształceniem studentów i osiąganiem przez nich zakładanych efektów kształcenia, a także szybciej i skuteczniej poprawiać jakość tych procesów. Proces dyplomowania podlega monitorowaniu w toku procedury zgłaszania i zatwierdzania tematów prac dyplomowych. W następstwie zdiagnozowanych słabości doprecyzowano zasady przeprowadzania egzaminu dyplomowego, ustalając liczbę pytań zadawanych przez opiekuna i recenzenta. Prodziekan, na podstawie danych liczbowych, wyników ankiet studenckich (przygotowywanych przez Pracownię Ewaluacji Jakości Kształcenia PEJK), wyników ankiet pracowniczych, przygotowuje i przedstawia Radzie Wydziału raport z osiągniętych efektów kształcenia. Zawiera on m.in. wnioski z dokonywanej przez studentów oceny zajęć, przeprowadzaną przez nauczycieli akademickich analizę stopnia realizacji zakładanych efektów kształcenia. Wyniki monitorowania osiągniętych efektów kształcenia są również corocznie przedstawiane Uczelnianemu Zespołowi Zapewniania Jakości Kształcenia.

Zajęcia są realizowane na podstawie sylabusów przygotowywanych przez nauczycieli akademickich, które podlegają zatwierdzeniu przez Dziekana, a następnie są umieszczane w USOS-ie i na odpowiednich do toku studiów stronach internetowych. W celu zapewnienia stałej poprawy jakości nauczania, Wydział organizuje seminaria doskonalące, w których uczestniczą nauczyciele akademicy i przedstawiciele studentów. Służą one wymianie doświadczeń i przekazywaniu informacji zwrotnych mających na celu systematyczne podnoszenie jakości procesu nauczania (np. dwudniowe szkolenie dotyczące dydaktyki z udziałem pracowników Wydziału, studentów i doktorantów oraz zaproszonych gości w czerwcu 2015 r. w Grębiszewie).

Za nadzór nad organizacją i przebiegiem praktyk odpowiada Pełnomocnik Dziekana Wydziału Artes Liberales ds. praktyk. Studenci mogą odbywać praktyki w samodzielnie wybranych instytucjach, zgodnie z profilem kierunku studiów i w ramach liczby godzin dydaktycznych przewidzianych planem studiów, a także skorzystać z oferty praktyk, przedstawionych przez Pełnomocnika ds. praktyk (Muzeum Narodowe, Ministerstwo Edukacji Narodowej Departament Informacji i Promocji, Muzeum Żydów Polskich, Centrum Nauki Kopernik, Telewizja Polska, Łazienki Królewskie, Fundacja Sztuka i Współczesność, Centrum Sztuki Współczesnej Zamek Ujazdowski, Państwowe Muzeum Etnograficzne w Warszawie, Instytut Polski w Madrycie). Warunkiem zaliczenia praktyki jest wywiązanie się z zadań i programu określonej praktyki oraz przedłożenie przez studenta stosownego zaświadczenia zawierającego zagadnienia, z jakimi zapoznał się w trakcie praktyki, ogólną opinię o praktykancie, a także ogólną ocenę odbytej praktyki. Efekty kształcenia w ramach praktyk nie zostały określone w oddzielnym sylabusie.

6.1.3.

System weryfikacji efektów kształcenia zapewnia potwierdzenie osiągnięcia przez studenta efektów ustalonych dla poszczególnych zajęć dydaktycznych (określonych w jego sylabusie) wraz z określeniem stopnia ich uzyskania. Ponadto do elementów systemu zalicza się weryfikację osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia przypisanych do procesu dyplomowania (pracy dyplomowej i

egzaminu dyplomowego), efektów kształcenia dokonywaną przez absolwentów kierunku. Przy weryfikacji efektów kształcenia przyjmuje się założenie, że uzyskanie pozytywnej oceny z egzaminu lub zaliczenia kończącego przedmiot, pracy i egzaminu dyplomowego potwierdza osiągnięcie wszystkich efektów kształcenia ustalonych dla wymienionych elementów procesu kształcenia, natomiast poziom uzyskania efektów kształcenia wynika z wystawionej oceny. Weryfikacja efektów kształcenia odbywa się przez różnorodne formy zaliczeń: zaliczenia pisemne, zaliczenia ustne, egzaminy, raporty. Zajęcia na kierunku studiów kulturoznawstwo – cywilizacja śródziemnomorska kładą nacisk na metody aktywizujące i przygotowanie do pracy badawczej, co znajduje odzwierciedlenie w zasadach zaliczania przedmiotów wymagających od studentów przygotowania samodzielnie lub zespołowo wystąpienia, prezentacji czy referatu. W sylabusach poszczególnych przedmiotów określone są efekty kształcenia oraz sposób zaliczenia. Na ocenianym kierunku stosuje się tradycyjny sposób weryfikowania efektów kształcenia przez oceny z zajęć, ocenę z egzaminu dyplomowego oraz ocenę z pracy dyplomowej. Okresowa ocena weryfikacji założonych w programie kształcenia efektów następuje na spotkaniu nauczycieli stanowiących minimum kadrowe. Nauczyciel akademicki jest zobowiązany do przedstawienia studentom na pierwszych zajęciach szczegółowych wymagań i kryteriów zaliczenia przedmiotu. Student ma prawo znać uzasadnienie oceny, jaką otrzymał. Przewodniczący Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia dokonuje raz w roku przeglądu opinii studentów/doktorantów na temat sposobu ich oceniania na poszczególnych zajęciach i informuje o wnioskach władze ocenianego kierunku, Radę Wydziału oraz przedstawicieli Samorządu Studenckiego.

6.1.4.

Senat Uniwersytetu Warszawskiego w maju 2015 roku podjął Uchwałę nr 373 w sprawie potwierdzania efektów uczenia się zdobytych poza edukacją formalną na Uniwersytecie Warszawskim. Uchwała ta określa zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się, zawiera wzory niezbędnych dokumentów i załączników, ale nie nakłada obowiązku potwierdzania efektów uczenia się w odniesieniu do wszystkich kierunków studiów prowadzonych na Uczelni. W chwili obecnej Wydział Artes Liberales nie prowadzi rekrutacji w trybie potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów, w związku z czym omawiana procedura nie została wprowadzona do wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia.

6.1.5.

Monitoring losów absolwentów jest integralną częścią Systemu Zapewniania i Doskonalenia Jakości Kształcenia Uniwersytetu Warszawskiego. Na podstawie wyników badań prowadzonych przez Pracownię Ewaluacji Jakości Kształcenia władze Uczelni podejmują działania służące poprawie warunków i sposobu kształcenia. Badanie losów zawodowych absolwentów opiera się na dwóch typach źródeł danych: opiniach absolwentów i pracodawców (przy pomocy systemu badań panelowych, badań ankietowych, wywiadów) oraz na podstawie danych administracyjnych stanowiących istotne uzupełnienie badań opinii absolwentów. W 2014 roku Pracownia Ewaluacji Jakości Kształcenia przedstawiła pierwsze w kraju opracowanie, którego wnioski opierają się na informacjach pochodzących z systemu USOS i systemu Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Wyniki pozwoliły na precyzyjny opis sytuacji ogółu absolwentów UW na rynku pracy i przebieg ich kształcenia na Uczelni.

Przeprowadzone w trakcie wizytacji rozmowy z członkami Wydziałowego Zespołu Zapewniania Jakości Kształcenia potwierdziły, iż dotychczas nie monitorowano losów zawodowych absolwentów kierunku, a informacje o ich sytuacji na rynku pracy pochodzą z nieformalnych, bezpośrednich relacji z dawnymi studentami ocenianego kierunku lub kontaktów utrzymywanych dzięki prowadzonym dla kierunku portalom społecznościowym. Współpraca z licznymi interesariuszami zewnętrznymi nie jest nastawiona na pozyskiwanie informacji zwrotnej od pracodawców odnośnie kompetencji zawodowych absolwentów ocenianego kierunku. Ze względu na brak systematycznego i wnikliwego monitorowania losów absolwentów kierunku oraz istotność tych danych dla oferowanej studentom jakości kształcenia, zaleca się ściślejszą współpracę z Pracownią Ewaluacji Jakości Kształcenia w celu jak najlepszego określenia związku między ścieżką edukacyjną a sukcesem na rynku pracy.

6.1.6.

Wydział prowadzi politykę kadrową umożliwiającą budowanie silnego naukowo i dydaktycznie środowiska interdyscyplinarnego. Obsadę, rozkład, organizację i sposób zaliczenia zajęć nadzoruje i monitoruje Dziekan we współpracy z Prodziekanem ds. Studenckich. Przegląd dorobku naukowego

oraz realizowanych projektów badawczych mający na celu zapewnienie i doskonalenie jakości procesu dydaktycznego dotyczy wszystkich pracowników naukowo-dydaktycznych ze stopniem naukowym doktora lub tytułem zawodowym magistra, zatrudnionych w jednostce i prowadzących zajęcia dydaktyczne. Przeglądu dokonuje powołana przez Dziekana Komisja Oceniająca Nauczycieli Akademickich, w skład której wchodzi kierownik odpowiedniego zespołu ds. studiów, przedstawiciel samodzielnych nauczycieli akademickich oraz reprezentant studentów i doktorantów, wydelegowany przez samorząd. Skład komisji zatwierdza Rada Wydziału, która może go rozszerzyć. Zgodnie z przyjętą procedurą, Komisja Oceniająca Nauczycieli określa sposób przeprowadzania hospitacji zajęć dydaktycznych oraz prowadzonych wśród studentów badań ankietowych i przygotowuje wzór ankiety. Stwierdzonym w trakcie wizytacji uchybieniem jest brak systemowego wdrożenia i przeprowadzania procedury hospitacji, gdyż – jak wyniknęło z przeprowadzonych rozmów – jest ona w odczuciu nauczycieli akademickich formą kontroli wynikającą z braku zaufania wobec kompetencji pracowników naukowo-dydaktycznych. Ponadto ogólnie przyjęta w środowisku akademickim forma jej przeprowadzania nie umożliwia, zdaniem nauczycieli akademickich pracujących na ocenianym kierunku studiów, kompleksowej oceny sposobu prowadzenia zajęć dydaktycznych. Choć w ramach ocenianego kierunku wypracowano pomysł satysfakcjonującej formy przeprowadzania „koleżeńskej” hospitacji, opartej na wielomiesięcznej obserwacji nauczyciela akademickiego, odnotowano wyłącznie jednostkowe przypadki poddania się wspomnianej formie hospitacji. Zaleca się jak najszybsze wprowadzenie procedury hospitacji, której celem jest dbanie o rozwój dydaktyczny osób prowadzących zajęcia oraz eliminowanie zjawisk niepożądanych, wpływających na obniżenie jakości kształcenia.

Uznając za istotną wartość umiędzynarodowienie studiów i zespołów badawczych, Wydział inicjuje nowe unikalne programy badawcze w ramach projektów realizowanych przez osoby ze stopniem naukowym doktora, rozpoczynające karierę naukową. Władze ocenianego kierunku zapewniają nauczycielom akademickim wsparcie finansowe i organizacyjne w zakresie prowadzonych przez nich badań naukowych, o czym świadczą liczne krajowe i międzynarodowe programy i projekty badawcze. Ponadto władze Wydziału dbają o właściwą strukturę zatrudnienia i doskonalenie pedagogiczne pracowników w postaci spotkań, konferencji i warsztatów doskonalących umiejętności dydaktyczne kadry. Wprowadzone do średniookresowej strategii rozwoju Wydziału zapisy kładą duży nacisk na samodoskonalenie kadry nauczającej, czego wyrazem są cykliczne spotkania dydaktyczne oraz szkolenia pracowników (spotkanie szkoleniowe „Interdyscyplinarna dydaktyka akademicka w praktyce – od efektów kształcenia dla przedmiotu do zarządzania procesem dydaktycznym”, dwudniowe szkolenie w Grębiszewie, projekt systemowy „Strategia wprowadzania i oceny międzyobszarowych studiów i badań w uczelniach w kontekście reform szkolnictwa w Polsce”). Na podkreślenie zasługuje fakt, że w tych spotkaniach uczestniczą nie tylko nauczyciele akademicy, ale również przedstawiciele studentów, doktorantów oraz kadry wspierającej proces kształcenia. Doskonaląc działania systemu w zakresie kadry wspierającej proces kształcenia na ocenianym kierunku studiów, a także wypełniając rekomendacje Uczelnianego Zespołu Zapewniania Jakości Kształcenia, zaplanowano przeprowadzenie ankiety oceniającej pracę administracji, w tym przede wszystkim sekretariatu dydaktycznego obsługującego kierunek kulturoznawstwo – cywilizacja śródziemnomorska.

6.1.7.

Opinie studentów w zakresie oceny jakości kadry naukowo-dydaktycznej wykorzystuje się przy ocenie wypełniania obowiązków dydaktycznych przez nauczycieli akademickich, zgodnie z wytycznymi ustalonymi przez Senat UW, a także jako podstawę do zmiany obsady zajęć. Analiza ankiet dydaktycznych potwierdziła zadowolenie studentów z oferowanych zajęć. Poza ankietami, drugą płaszczyzną pozyskiwania od studentów informacji na temat współpracujących z nimi nauczycieli akademickich są cykliczne, coroczne spotkania, które zdaniem studentów dają im możliwość swobodnego wyrażania opinii na temat oferowanej jakości kształcenia. Otwartość studentów ocenianego kierunku i ich odwaga w konstruowaniu ocen była również widoczna w czasie zorganizowanych podczas wizytacji spotkań. Zdaniem nauczycieli akademickich, obowiązująca dotychczas forma ankiety uniwersyteckiej jest zbyt ogólna, aby mogła służyć im w diagnozowaniu niedoskonałości ich pracy. Zasadne wydaje się zatem stworzenie własnego arkusza ankiety wydziałowej (częściowo inicjatywę tę podjął już Samorząd Studentów, chcąc szczegółowiej poznać opinie studentów), uwzględniającej specyfikę prowadzonych kierunków lub pełniejsze wykorzystanie

potencjału zdolnej do konstruktywnej krytyki i współpracy społeczności studenckiej Wydziału. W organizowanych w kolejnych latach spotkaniach ze studentami kwestie poruszone w ubiegłych latach nie powróciły w wypowiedziach studentów, co świadczy o skuteczności przyjętych rozwiązań i dobrej współpracy ze studentami kierunku.

6.1.8.

Liczba sal dydaktycznych, ich wielkość i wyposażenie w sprzęt informatyczny i multimedialny, a także zasoby biblioteczne podlegają cyklicznej, corocznej ocenie prowadzonej przez Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia, w następstwie której publikowane jest Sprawozdanie z oceny własnej 2015: „Monitorowanie, przegląd i podnoszenie zasobów do nauki oraz publikowanie informacji na temat kształcenia”. W przypadku, gdy w sali nie jest zainstalowany na stałe sprzęt (komputer i rzutnik), można wykorzystać sprzęt przenośny, który znajduje się w dyspozycji Wydziału. W następstwie przeprowadzonego przeglądu infrastruktury dydaktycznej dostrzeżono szereg uchybień budowlano-konstrukcyjnych utrudniających osobom z ograniczeniami ruchowymi oraz niepełnosprawnym korzystanie z pomieszczeń przeznaczonych dla studentów Wydziału. Ponadto zdiagnozowano niską jakość wybranego sprzętu (komputery) oraz brak pracowni komputerowej wykorzystywanej w toku zajęć dydaktycznych (studenci korzystają z własnego sprzętu o zróżnicowanych parametrach technicznych i oprogramowaniu). Stwierdzone mankamenty, zgodnie z zapewnieniami przedstawicieli Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia oraz władz ocenianego kierunku, zostaną uwzględnione przy podziale środków finansowych przeznaczonych na zakup i modernizację oferowanej studentom infrastruktury dydaktycznej.

W ramach ocenianego kierunku studiów studentom zagwarantowano możliwość korzystania ze stypendium rektora dla najlepszych studentów, stypendium Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego za wybitne osiągnięcia, stypendiów socjalnych, stypendiów specjalnych dla osób niepełnosprawnych oraz zapomóg. Ponadto studenci korzystają z programu „Diamentowy Grant” dla absolwentów studiów licencjackich lub studentów po trzecim roku jednolitych studiów magisterskich, którzy prowadzą badania naukowe.

6.1.9.

Procedury funkcjonującego w ramach kierunku Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia służą skutecznemu gromadzeniu, analizowaniu i dokumentowaniu działań gwarantujących jakość kształcenia. Materiały potwierdzające weryfikację efektów kształcenia (kolokwia, egzaminy, prace pisemne) gromadzą i archiwizują osoby odpowiedzialne za weryfikację efektów kształcenia. Ponadto upoważnieni pracownicy Wydziału odpowiedzialni są za przechowywanie protokołów z posiedzeń Rad Wydziału oraz zebrań Wydziałowego Zespołu Zapewniania Jakości Kształcenia (Przewodniczący Wydziałowego Zespołu Zapewniania Jakości Kształcenia gromadzi wewnętrzne ankiety i ich opracowania wynikające ze zorganizowanych spotkań).

Rozpowszechnianiu treści w zakresie sukcesów naukowych studentów i nauczycieli akademickich, a także organizowanych przez Wydział inicjatyw naukowych i kulturalnych służy strona internetowa jednostki. W trakcie wizytacji członkowie Zespołu Oceniającego zapoznali się z dokumentacją zawierającą informacje o zagadnieniach, będących przedmiotem obrad Rady Wydziału oraz Wydziałowego Zespołu Zapewniania Jakości Kształcenia, których protokoły potwierdzają, iż przegląd bazy dydaktycznej, wyniki ankiet studenckich oraz wnioski z funkcjonowania komisji oceniającej nauczycieli akademickich, bieżące przedsięwzięcia naukowe, oczekiwane przez studentów i planowane do realizacji zajęcia dydaktyczne są przedmiotem analizy Zespołu, w następstwie której podejmowane są działania naprawcze służące podnoszeniu jakości kształcenia.

6.1.10.

Podstawowym narzędziem informatyzacji dydaktyki jest system USOS, wspomagający organizację zajęć dydaktycznych, jak również ich ewaluację. Każdy student posiada konto w USOS, co pozwala mu na pełny dostęp do wszelkich informacji o programie studiów, planie zajęć dydaktycznych oraz ocenach. Wydział zapewnia dostęp do informacji o programie i procesie kształcenia również poprzez swoją stronę internetową. Udostępniane na niej dane związane są z przebiegiem procesu kształcenia i uwzględniają m.in. wewnętrzne akty prawne, programy wymiany studenckiej, realizowane projekty badawcze. Dodatkowo wszyscy studenci są informowani na pierwszych zajęciach każdego przedmiotu o wymaganiach, jakie muszą spełnić, aby uzyskać zaliczenie. Informacje dla kandydatów o ofercie dydaktycznej oraz zasadach rekrutacji dostępne są na stronie internetowej Uczelni, a także w ramach akcji promocyjnych prowadzonych na Wydziale. Elementem zapewnienia studentom dostępu do

informacji związanych z kształceniem są również ogólnodostępne tablice informacyjne, gabloty i plakaty dydaktyczne na korytarzach Wydziału. Przewodniczący Wydziałowego Zespołu Zapewniania Jakości Kształcenia gromadzi i w razie potrzeby udostępnia związanym z prowadzonym kierunkiem studiów interesariuszom stosowne materiały.

6.2. Wydziałowy Zespół Zapewniania Jakości Kształcenia na Wydziale „Artes Liberales” realizuje zalecenia Zespołu Uczelnianego i wypracowuje własne zasady i procedury służące ocenie i podnoszeniu jakości kształcenia na ocenianym kierunku. Zasady i procedury oceny jakości kształcenia mają charakter kompleksowy i obejmują projektowanie dydaktyki, realizację programów nauczania, ocenę wykładowców, doktorantów i studentów oraz przegląd procesu dydaktycznego. Oceny te są przeprowadzane systematycznie w każdym semestrze i wpływają na podnoszenie jakości kształcenia (np. profilowanie programu studiów zgodnie z wnioskami studentów). Świadczy to o wpływie interesariuszy wewnętrznych (studentów i doktorantów) na podnoszenie jakości kształcenia na ocenianym kierunku. Mniej wiadomo natomiast o wpływie interesariuszy zewnętrznych na jakość kształcenia, gdyż Wydział nie monitoruje oczekiwań np. pracodawców czy otoczenia społeczno-kulturalnego co do programu i efektów kształcenia na ocenianym kierunku.

Podstawowym źródłem danych wykorzystywanych w ocenie skuteczności wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia są ankiety studenckie i bezpośrednie spotkania ze studentami, a także wnioski zgłaszane przez Samorząd Studencki i nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku. Reagowanie przez WZZJK na wyniki ankiet i zgłaszane wnioski świadczy o adekwatności i przydatności tych źródeł danych. Brakuje jednak opinii interesariuszy zewnętrznych o jakości procesu kształcenia. Analizy ankiet dokonuje WZZJK i przedstawia coroczne sprawozdanie dotyczące jakości kształcenia i efektywności wprowadzanych zmian. Za gromadzenie dokumentacji poświadczającej działania na rzecz podnoszenia jakości kształcenia na ocenianym kierunku (ankiet studenckich, okresowych ocen nauczycieli akademickich oraz ocen pracowników wspierających proces kształcenia) odpowiada Przewodniczący WZZJK; coroczne sprawozdania dostępne są na stronie internetowej Wydziału. O skuteczności działań służących podnoszeniu jakości kształcenia na ocenianym kierunku świadczy np. zwiększenie liczby godzin zajęć do wyboru lub zmniejszenie wymiaru lektoratu języka łacińskiego, co było postulatem studentów.

3. Uzasadnienie oceny

6.1 Funkcjonujący w ramach prowadzonego na Wydziale Artes Liberales Uniwersytetu Warszawskiego kierunku studiów kulturoznawstwo – cywilizacja śródziemnomorska wewnętrzny system zapewniania jakości należy ocenić pozytywnie. Jednostka wdrożyła wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia, umożliwiający systematyczne monitorowanie, ocenę i doskonalenie realizacji procesu kształcenia, a zwłaszcza ocenę stopnia realizacji zakładanych efektów kształcenia i systematyczny przegląd oraz doskonalenie programów studiów.

6.1.1. Przyjęty na Wydziale system monitorowania jakości kształcenia służy projektowaniu efektów kształcenia i ich zmian zwłaszcza po wpływie interesariuszy wewnętrznych, natomiast opinie interesariuszy zewnętrznych nie są w nim uwzględniane.

6.1.2 WZZJK monitoruje stopień osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia na wszystkich rodzajach zajęć i na każdym etapie kształcenia, co obejmuje także proces dyplomowania,

6.1.3 Osiągane przez studentów efekty kształcenia weryfikowane są na każdym etapie kształcenia i wszystkich rodzajach zajęć (służą temu zróżnicowane formy zaliczania przedmiotów). Funkcjonuje ogólnouczelniany system zapobiegania plagiatom i ich zwalczania.

6.1.4 Uczelniane zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów nie zostały wprowadzone na ocenianym kierunku, gdyż dotychczas nie pojawiła się taka potrzeba.

6.1.5. Informacje zwrotne dotyczące losów zawodowych absolwentów do oceny przydatności na rynku pracy osiągniętych przez nich efektów kształcenia są stosunkowo nieliczne i w niewielkim tylko stopniu mogą wpływać na podnoszenie jakości kształcenia.

6.1.6. Władze ocenianego kierunku stworzyły warunki do oceny, monitoringu oraz finansowego motywowania kadry prowadzącej i wspierającej proces kształcenia z uwzględnieniem jej zaangażowania naukowego i organizacyjnego.

6.1.7. Wnioski z analizy ocen nauczycieli akademickich dokonywanych przez studentów są uwzględniane w okresowej ocenie kadry naukowo-dydaktycznej. Konieczne wydaje się

wprowadzenie systematycznej hospitacji zajęć, zwłaszcza zajęć prowadzonych przez początkujących nauczycieli akademickich.

6.1.8. WZZJK dokonuje corocznej oceny zasobów materialnych, w tym infrastruktury dydaktycznej i naukowej oraz środków wsparcia dla studentów, opracowując sprawozdania zamieszczane na stronie jednostki.

6.1.9. Wszelkie działania służące monitorowaniu i podnoszeniu jakości kształcenia (ankiety, oceny, opinie, wnioski interesariuszy wewnętrznych) podlegają analizie, a jej wynik przedstawiany jest ankietowanym grupom (studentów, doktorantów, pracowników).

6.1.10. Zarówno studenci, jak i pracownicy mają pełny dostęp do informacji o programie i procesie kształcenia na ocenianym kierunku dzięki aktywnemu systemowi USOS.

6.2. Wydziałowy Zespół Zapewniania Jakości Kształcenia dokonuje systematycznej oceny skuteczności wewnętrznego systemu zapewniania jakości, efekty tych ocen mają wpływ na podnoszenie jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów.

4. Zalecenia

1. Kierownictwo kierunku powinno zapewnić udział interesariuszy zewnętrznych w projektowaniu efektów kształcenia oraz wykorzystywać zgłaszane przez poszczególnych interesariuszy zewnętrznych uwagi w procesie projektowania i zmiany programu kształcenia.
2. Ze względu na istotność opinii pracodawców i absolwentów dla oferowanej studentom jakości kształcenia zaleca się ściślejszą współpracę z Pracownią Ewaluacji Jakości Kształcenia w celu jak najlepszego określenia związku między ścieżką edukacyjną a sukcesem na rynku pracy absolwentów ocenianego kierunku studiów.
3. Zaleca się wprowadzenie procedury hospitacji, której celem jest dbanie o rozwój dydaktyczny osób prowadzących zajęcia oraz eliminowanie zjawisk niepożądanych, wpływających na obniżenie jakości kształcenia.

Odniesienie się do analizy SWOT przedstawionej przez jednostkę w raporcie samooceny, w kontekście wyników oceny przeprowadzonej przez zespół oceniający PKA

W kontekście wyników oceny przeprowadzonej przez Zespół Oceniający PKA na kierunku kulturoznawstwo – cywilizacja śródziemnomorska, prowadzonym przez Wydział Artes Liberales Uniwersytetu Warszawskiego, należy stwierdzić, że przedstawiona przez Autorów raportu samooceny analiza SWOT dobrze diagnozuje pozytywne i negatywne czynniki w odniesieniu do warunków wewnętrznych i zewnętrznych. Należy w pełni potwierdzić mocne strony ocenianego kierunku: Wydział AL oferuje atrakcyjny program kształcenia interdyscyplinarnego; zajęcia prowadzone są w małych grupach studenckich, co pozwala na bliski kontakt z wykładowcą i rozwój indywidualnych zainteresowań studenta; studenci – dzięki szerokiej ofercie zajęć do wyboru – mają możliwość w pewnym stopniu kreowania własnego toku studiów; hospitacja zajęć, przegląd osiągnięć studentów i wypowiedzi w czasie spotkań potwierdzają, że wykładowcy są życzliwi i gotowi do pomocy studentom; Wydział posiada stosunkowo dobrą infrastrukturę, która wymaga nielicznych uzupełnień i zmian.

Należy także potwierdzić trafne określenie szans rozwoju kierunku w perspektywie czynników zewnętrznych. Są nimi niewątpliwie dobra marka Uniwersytetu Warszawskiego, dobre perspektywy zatrudnienia absolwentów posiadających wysoką znajomość dwóch języków oraz kompetencje zdobyte w czasie studiów, potwierdzone karierami zawodowymi niektórych absolwentów. Jako szanse potraktować należy także wzrastającą pozycję humanistyki w dyskursie publicznym. Natomiast angażowanie się Wydziału w działania skierowane na czynniki gospodarcze, społeczne i kulturalne wykorzystane zostało częściowo – konieczne byłoby profilowanie programu studiów przy udziale interesariuszy zewnętrznych.

Gdy natomiast chodzi o wewnętrzne aspekty negatywne, słusznie wskazano wadliwą komunikację wewnętrzną między nauczycielami akademickimi i niedostatki koordynacji w zakresie dydaktyki, gdyż „zadaniowa” struktura Wydziału AL nie sprzyja łatwemu przepływowi informacji dotyczących procesu dydaktycznego. Brakuje także spójnej koordynacji procesu dydaktycznego, za który jest odpowiedzialnych kilku pracowników o różnym zakresie kompetencji (m.in. dziekan, prodziekan ds., studenckich, przewodniczący komisji jakości kształcenia). Należy także potwierdzić niewystarczającą świadomość nauczycieli akademickich dotyczącą organizacji dydaktyki w zakresie definiowania, realizacji i weryfikacji efektów kształcenia, czego dowodzi np. część sylabusów. Poprawa funkcjonowania strony internetowej i działania na rzecz promocji kierunku mogłyby skutecznie wzmocnić wizerunek Wydziału AL jako jednostki dydaktycznej.

Wskazane zagrożenia zewnętrzne, takie jak niska świadomość społeczna użyteczności studiów humanistycznych i niż demograficzny, są po części wspólne podobnym kierunkom studiów. To samo dotyczy braku przywiązywania należytej wagi do dydaktyki w polskim systemie szkolnictwa wyższego: „w ocenie rangi uczelni, pracowników liczą się przede wszystkim, o ile nie wyłącznie, osiągnięcia naukowe” – według tych samych kryteriów oceniane są wszystkie uczelnie. Natomiast w przypadku traktowania jako zagrożenia konkurencji: „istnienia na innych uczelniach kierunków studiów noszących tę samą lub podobną nazwę (choć różniących się programowo)”, jednostka prowadząca kierunek powinna zadbać o wyraźniejsze określenie swojej tożsamości, którą w świetle przeprowadzonej oceny bardziej niż kulturoznawstwo jest cywilizacja śródziemnomorska – jej historia, języki, literatura, sztuka. Dotyczy to zarówno bardziej kulturoznawczego profilowania programu studiów, jak i minimum kadrowego, w którym nie ma ani jednego kulturoznawcy. Mogłoby to także służyć wzrostowi rozpoznawalności Wydziału Artes Liberales.

Dobre praktyki

Przede wszystkim należy podkreślić szereg skutecznych działań na rzecz internacjonalizacji procesu kształcenia. Z jednej strony Wydział Artes Liberales czerpie inspiracje dydaktyczne z podobnych kierunków kształcenia zagranicą, z drugiej zaś współpraca międzynarodowa jest silnie obecna we własnej praktyce dydaktycznej Wydziału przez zatrudnianie pracowników – obcokrajowców, wykłady, seminaria i warsztaty prowadzone przez zaproszonych

naukowców, wspólne projekty badawcze z udziałem studentów oraz szeroką wymianę międzynarodową studentów. Dzięki wysokiemu poziomowi nauczania języków obcych (absolwent ma osiąść umiejętności językowe na poziomie B2+) studenci faktycznie mogą uczestniczyć w zajęciach i projektach realizowanych w językach obcych.

Drugim istotnym osiągnięciem Wydziału AL jest włączanie studentów do bieżących prac badawczych, potwierdzone udziałem studentów w konferencjach, w projektach naukowych oraz publikacjami indywidualnymi i zbiorowymi. Świadczy to o spójności procesu dydaktycznego i działalności badawczej jednostki, a także o dobrych relacjach panujących między wykładowcami a studentami, którzy czują się częścią wspólnoty akademickiej. Trzeba jednak zaznaczyć, że jest to możliwe dzięki wyjątkowym proporcjom między liczbą wykładowców a liczbą studentów, która pozwala na pracę w bardzo małych grupach studenckich. Niestety, oceny takiej nie można odnieść do badań w zakresie kulturoznawstwa, które wskazano jako dyscyplinę wiodącą dla ocenianego kierunku.